

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Poporul român.

În Constanța adunarea însuflețitorilor studenți
a întocmit și următorul Apel către poporul nostru:

„Poporul român, plugarului muncitor din ținuturile subjugate, acelaia, care cu atâta lăpădare de sine a suferit de veacuri jugul străin și totuși a știut să nu-și părăsească limba și obiceiurile sale de Român, — acelaia, pe care străinii atât de mult 'l-au despoiat și supt, dar' nici-când n'a desnădejduit de un viitor mai bun: studenții universitari români din România liberă, Transilvania, Bănat, Bucovina și Basarabia, întruniți în al XV-lea congres la Constanța, îi trimit încredințarea despre simțimentele lor cele mai însuflețite, încurajările și alipirea lor cea mai credincioasă. Poporul muncitor e temelie unei națiuni, un adevăr, de care studențimea e pătrunsă cât mai mult.

Ai suferit de 19 veacuri în pământul îngrășat de sângele strămoșilor tăi, iubit popor, vei ști și acum, când luarea aminte a lumii mari, a Europei culte e ațintită asupra ta, să pui în faptă frumosul scop ce-'l propoveduesc cu atâta tăpădare de sine martirii tăi, ai căror școlari suntem și noi, și care am jurat, că nici-când nu te vom părăsi!..

Acum e vremea, când admirându-te să ne punem la inimă țința: înainte și învingerea va fi a noastră!..

Constanța, 1/13 Septembrie 1894.

Tinerimea universitară
română.

Francezii pentru noi.

La apelul seu, publicat și în numărul nostru 27 din estan, *Academia-Română din București* a primit o mulțime de răspunsuri călduroase dela academiile străine, dintre care eată cum sună unul, cel al academiei franceze din *Reims*, scris la 4 Aug. 1894:

Dlul președinte al Academiei-Române
din București.

Dle președinte!

În numele Academiei din *Reims* am onoare a vă face cunoscută primirea celor trimise privitor la chestiunea română din *Transilvania*. — Academia cu privire la cauza pe care o apărați, împărtășește simțimentele care totdeauna au fost acelea ale națiunii franceze. Din vătămarea volnică a drepturilor naționalităților și din străduința unor popoare de a se face tiranii vecinilor lor, s'a născut cea mai mare parte a turburărilor și a primejdiiilor în Europa de azi. Și dacă Francezii s'au interesat odinioară de suferințele națiunilor care le erau cu totul străine, cu atât mai mult ei trebuie să simță împlirile îndeplinite de un neam asiatic asupra valorosului popor, care ține cu atâta hotărâre drapelul civilizațiunii latine în Răsărit.

Dacă sute de potopuri au trecut peste Români fără a pute nici să-i schimbe, nici să-i zdrobească: au dreptul de a privi viitorul cu încredere. Ceea-ce sabia n'a putut face, nici prin legi fătarnice, nici prin urita batjocorire a formelor dreptății — nu se va îndeplini! . . .

Binevoii a primii, domnule președinte, încredințarea întregii noastre dragosti pentru cauza compatrioților d-voastre.

Pentru membrii biroului Academiei:

Secretar general: H. Jadart.

E bătae mare! . .

(. .) Guvernul nostru cel cu Wekerle în frunte, 'și-a pus tare în gând, ca să aducă un șir întreg de legi nouă, prin care să smulgă cu totul poporul de sub înriurirea preoților și a bisericii, făcându-'l să nu mai simță aproape de loc, ori chiar de loc lipsa acestora!

În schimb însă îi aruncă poporului, pe grumaz nouele legi, cari nu sânt decât tot atâtea lanțuri groase și grele, aruncate în grumazul lui, și sub greutatea cărora, el, bietul, smuls cu de-a sila de sub înriurirea binevoitorilor sei preoți, să se încovoie și mai tare în fața slujbașilor de stat, străini de el și răuvoitori lui, — legi acestea, cari nu sânt decât tot atâtea propte puse acelor slujbași pentru a-'i înțepenii și mai tare, și mai ciunt, pre grumazul chinutului popor!

Cea dintâiu lege de acest fel în acest șir, a fost vestita lege despre căsătoria civilă, a cărei peripeții le știm. Dieta a primit-o. Dar' pentru a ajunge la putere de lege, ea avea să mai treacă prin două instanțe, să fie primită și de așa zisa „casă a magnaților“ (care este, am pute zice, *dieta bătrânilor țerii*, în deosebire de *dieta tinerilor*, și care e instanță mai înaltă ca aceasta), în urmă avea să fie apoi sfințită de Maiestatea Sa prin subscriere. Casa magnaților, când 'i-s'a dat spre judecare legea despre căsătoria civilă, a respins-o de loc, și a dat-o napoi

FOIȚA.

Țiganul cinstit.

Vre-o câțiva Țigani, odată,
Printr'un loc, cândva 'ntr'un an,
Cum mergeau prin zori de ziuă,
Ved pe-un gard un biet curcan,
Și deodată se opresc,
Se gândesc, se răgândesc,
Celui mai bătrân grăesc:

„Auleu, tată Vișan,
„Vezi cel gard pe cel curcan?
„Vezi ce bun e și ce mare?
„Bre, că bun e de mâncare!

Dar' bătrânul de Vișan,
Cum se uită la curcan,
Și pe gard cum stă privindu-'l
Și cu ochii cântărindu-'l
Zice: Uit'te, om nebun,
„Lasă curca noaptea 'n drum!...
„De sat... satu-i, nu-i pădure,

„Dar' se poate să 'i-o fure;
„Că, ce vrei, de?... sânt nevoi...
„Mai bine-am lua-o noi...

Cel bătrân așa vorbește,
Dar' un altul, cum gândește,
Zice: „Dar' n'o fi păcat
„Să-'l luăm noi ne 'ntrebat,
„Mai vițos de s'o 'ntempla
„Să ne vază cineva?
Dar' bătrânul îi răspunde
— „Ce vorbești?! Păcat?! De unde!!
„N'are cum mai fi păcat,
Căci îi spunem că-i vênat.

-- „Dar' de-o zice că e curcă?
— „Zice curcă, ba necurcă!!...
„Ce-o tot ții într'una furcă?
„Dacă-'i curcă
„Ce se 'ncurcă
„Tocma 'n zarea zorilor
„În calea vênătorilor?!

— „Apoi dar', tată Vișan,
„Ce mai zici de cel curcan?

„Să-'l luăm, să nu-'l luăm
„Ori pe gard să nu-'l lăsăm?
Deci, bătrânul ce să facă? Dacă vede că-'l intrăbă
„Zice: — „Aici e altă treabă!
„Ei se tem de vre-o rușine
„Și dau greul tot pe mine.

Dar' fiind el om cu minte
Cătă 'n laturi și nainte
Și sfințește 'n trei cuvinte;
Căci răspunde:

— „D'apoi eu
„Ce să zic și ce să vreu?!...
„Nu mai umblu cu 'ndemnate
„Să mă încarc și de păcate,
„Îl luați
„Ori nu-'l lăsați,
„Numai partea mea cătați,
„Să 'mi-o faceți părălește
„Ca să-'mi cumpăr niște pește,
„Om bătrân... ar fi păcat
„Să mănânc eu de furat.

Th. D. Speranția.

dietei deputaților. Asta a făcut ca ministrii să pună jos trânele țerii. Știm ce ferbere a fost o săptămână deplină. Neputându-se alege alții, au fost primiți de Maestatea Sa, earăși cei vechi la cârmă. Ei au trimis acum de nou (având drept până de trei ori) casei magnaților legea respinsă odată, ca să mai judece asupra ei și să o primească. Și s'au îngrijit ca pe acum, la a doua votare, să aibă mai mulți spriginitori. Și după mult chin și vai au isbutit de s'a primit cu 4 voturi mai mult. A urmat închiderea dietelor pe vremea de vară.

În săptămâna trecută dieta bătrânilor s'a deschis de nou. 'I-s'au supus judecării celelalte legi din șirul de legi bisericesti, a cărui numai începutul îi fusese cea despre căsătoria civilă.

Era la rînd așa zisa lege »despre neconfesionalitate», adevă o lege, în putea căreia ori-care om, dacă nu-î place de confesiunea (credința bisericască) de care se ține, *să poată eși din sinul aceleia, dar' să nu fle silit a primi altă confesiune, altă credință, ci să poată fi și fără biserică, fără D-zeu!.. Să trăească ca lemnele și ca dobitoacele, afară din sinul creștinilor!*

Își poate cineva închipui o lege mai miserabilă ca aceasta, și o stăpânire mai păcătoasă? Că doar' și păgânii au o credință, bună, rea, cum e, dar' tot au! Ministrii noștri unguri însă vreau ca în țeară la noi să poți fi și mai rău ca păgânii, să poți trăi ca vitele și plantele, să nu fii nici creștin nici măcar păgân!.. Și dieta țerii noastre, cea alcătuită din deputați aleși cu bani și cu baionete, a primit această lege! Casa magnaților însă, unde iau parte toți episcopii (vlădicii) și bătrâni fruntași ai țerii, **a respins în Sămbăta trecută această spurcată lege!**

Ear' Luni în săptămâna aceasta, a desbătut înalta casă asupra unei alte legi din cele poreclite bisericesti și pe cari dieta deputaților a primit-o. E legea prin

care să se pună credința jidovească pe o treaptă cu cea creștinească, și să se deee slobozenie ori-cui a se face din Jidov creștin, dar' și din creștin să se poată face Jidov ori-când!

Precum vedem, ear' o lege foarte spurcată! Vezi numai decât că aci nu credința, nici nu mintea lucră, ci **bani Jidovilor!** E această stăpânire, nu altă, decât *slugă plecată a Jidovilor*, cari au cumpărat-o și o spriginesc cu bani!

Casa magnaților a respins-o și pe aceasta!

Se vor înapoia astfel amândouă dietei deputaților, să facă ce vreau cu ele, deocamdată legi nu vor fi!

Vedem dar' că e *bătaie mare* între dieta deputaților și instanța mai înaltă ca ea, dieta magnaților. Ceia vreau, cestia nu. Ministrii poate vor pune ear' jos cârma în urma acestor respingeri a planurilor lor de legi, prin care li-s'a arătat că nu au încrederea celor mai sus puși ca ei. Și ear' va fi mare ferbere și necaz, al cărui sfârșit nu-î putem prevedea!

Deocamdată noi ne bucurăm mult de aceste respingeri, pentru-că ele pot să tragă după sine aceea, că respinse fiind două zale din diavolescul lanț, nici cea dintâiu, legea despre căsătoria civilă, să nu fie sfîntită de Maestatea Sa, și așa să nu ajungă a fi lege. Și ne bucurăm pentru-că s'au trântit niște legi, prin care în chip vedit *se sapă la temelie bisericii creștine*, scoțînd poporul de sub binecuvîntata ei înriurire, pentru a-î pute apleca tot mai mult în fața slujbașilor de stat, prin care apoi să înrîurească asupra lui, cum lor, ministrilor păgâni, le va plăcê! Din fiu al bisericii să-î facă *rob calvinilor și Jidanilor!*

E dăvolescă legătura dintre aceste legi. Privindu-le mai deaproape o vezi de loc: Legea despre căsătoria civilă te face să nu mai simți așa de mult lipsa preotului și a bisericii, putîndu-ți isprăvi treaba și numai cu Sfinția Sa jupânul no-

tarș. Avînd odată acest simțemînt ușor va răsări în omul slab de ânger, gîndul, că doară mai bine 'i-ar fi să ese de pe câmpul coprinului *bisericii* și să treacă pe câmpul gol pe care-î îndreptățește a trăi legea despre *neconfesionalitate*. Ear' ajuns odată aci, *Jidanul* de pe tărîmul al treilea pe care îl deschide legea dînd voe fiecărui să se facă și *Jidov* când vrea, — fi va face cu ochiul, îi va arêta paralute sclipitoare și ademenitoare, și — va atrage la sine azi pe unul, mâne pe altul, spre a-î jidovi, și eată astfel biserică atacată, vrajba între creștini vîrîtă, și pacea dusă dintre noi earăși pe îndelungă vreme.

Aceasta ar fi urmarea uritelor legi cu care stăpînirea maghiară ar vrea să ne procopsească, și dintre care una a isbutit, — două însă au căzut.

Ear' noi care mai știm și aceea că toate legile ce se întocmesc în această țeară, se fabrică anume pentru întărirea și sporirea neamului unguresc și pentru slăbirea și împușinarea neamurilor nemaghiare, vedem și în aceste legi ținta aceasta diavolească: și prin ele ca și prin multe altele se speculează ușurarea vînrării de suflete, și dacă ele ar isbuti a se aduce, această ușurare ar și fi dată, căci pe rătăcitul care, pentru-că s'a fi certat odată cu preotul seu, a fugit pe câmpul pustiu al neconfesionalității, — ușor îl vei pute ademeni să facă un pas mai departe, să-î jidovești, calvinești și — *ungurizezi!*

Deocamdată primejdioasele curse au fost înlăturate, și noi ne bucurăm de asta ca Români și ca creștini, și zicem.. „Doamne, ferește-ne și pe viitor de ele!“

De rău însă ne temem. Primindu-le napoi, dieta are drept să le trimită încă până de trei ori magnaților, și nu cumva să isbutească acesti blăstemați ministri, a avê la a doua ori a treia probă mai multe voturi. Nădejduim însă că nu, căci cei-ce au respins-o acum, se vor ațîne totdeauna furioși contra ei!

Poesii populare.

Din Poiana (I. Sibiu).

Culese de *Ioan Hondorean Bocivac*, june.

Dela Moica pân' la Stoica
Toată noaptea umblai trompa
Până nimerii la popa;
Preoteasa ferbea ouă,
Popii unu, mie două
Să facem dragoste nouă...

Toată noaptea-am tremurat
Lîng' un colțuleț de gard,
Cînd a fost la sărutat
Cîinii 'n goană m'au luat,
Dumnezeu m'o 'mpedecat
Într'o groapă de urzici,
S'o făcut pelea beșici,
Cînd mîndruța m'a aflat
Nu puteam de scărpinat,
C'o mână mă scărpinam
Cu alta 'mi-o desmerdam...

Nevestică cu bărbat
Ia-îmi cuțitul din ficat,
Nu-î lăsa să ruginească,
Ficatul să-îmi putrezească...

Din Cornățel.

Culese de *Ioan Vasile Mihai*, june.

Mărioară fetișoară
Dă-îmi guriță dulcișoară;
Eu guriță nu 'ți-oi da
M'a cunoaște maică-mea,
Că mi-î dor de dumneata...

Mărioară, Mărioară
Ochii tîi mă bagă 'n boală,
Dragostea ta ear' mă scoală!..

Dragu mi 'n cărți a ceti
Și pe fete-a le iubi,
Dragu mi 'n cărți a 'nvêța
Și cu fetele-a juca,
Pe urm' a le săruta...

Vai de mine cât doresc
Cu mândra să mă 'ntălnesc,
Trei zile să-î povestesc;
Trei zile îmi par un cîas,
După ea cât dor am tras...

Din Roșia-săsească.

Culese de *Maria Bînda*.

Dorul meu cu-al badiului,
'L-au fost pus dușmanii 'n feară,
Dar' de cînd eară-î scăpară,
Îl iubesc măcar să moară!..

Dorul meu, bade-o și-al tîu,
Împreune-î Dumnezeu!

Bate, Doamne, ce zic eu,
Ața leagănului meu,
Cum m'a legănat de rău,
Cum m'a legănat pe mine,
Nu mai legene pe nime,
Să fiu plătîță în lume,
Pustie și fără nume.

Foaie verde de cicoare,
Bat-o crucea urzitoare,
Cui 'i-a urzit binele,
La toate țolinele,
Numai mie 'mi-a urzit,
Să plîng noaptea 'n așternut.

'Și-a făcut însuși dreptate!..

O foaie nemțească din *Timișoara*, numită „*Temesvarer Zeitung*“ (cetește „*Taitung*“), povestește în numărul seu dela 30 Septembrie n., că la 29 Sept. n. s'a întâmplat în comuna *Utvin* (lângă *Timișoara*, în *Bănat*) un omor din răsbunare. Eată cum:

În numita zi, un anumit *Rozsa Emerich*, care fusese mai înainte vreme notar comunal în *Utvin*, ear' acum locuște în *Zenta*, a venit la *Utvin*, ca să-și rînduească anumite treburi ce le avea încă acolo. El s'a oprit înaintea cărcîmei mari din sat.

Pe când a sosit el acolo, un Român, cu numele *Vasile Ardelean* din *Utvin*, care par'că știa că *Rozsa* o să sosească, îl aștepta acolo, și sosind s'a dus la el și 'i-a zis:

— *Așadară totuși 'ți-ai ținut cuvântul!..*

— *Ce vrei tu aici? strigă pe el Ungurul Rozsa, vezi de te cară de acă sau te culc la pământ!..*

— *Nu așa, răspuse Românul, tu ai pus la dobă averea și binele meu, pentru-ca să poți să-l cumperi tu însuși! Am jurat că mă voi răsbuna, și — azi îți plătesc!..*

Zicînd aceste cuvinte, țeranul *Ardelean* a scos repede din șerpar (curea) un cuțit ascuțit, s'a repezit asupra *Ungurului Rozsa* și iute ca fulgerul 'i-a implantat cuțitul în foale, despîcîndu-'i-l, cât 'i-au eșit mâțele pe loc!.. *Rozsa* a fost dus mai mort din fața locului, eară ucigașul a stat liniștit pînă au venit de au pus mîna pe el și 'l-au dus în închisoare!..

S'a telegrafat după doctori la *Timișoara*; au venit doi și toată noaptea au lucrat de au cusut sfîrticatul foale al *Ungurului*. Nu-i nădejde să scape cu viață.

Povestindu-le acestea, foaia nemțească adaugă: „*Ardelean* a făcut această faptă pentru-că la o licitație *Rozsa* (fiind notar) a cumpărat, pe seama sa pământul și casa lui *Ardelean*!

Omul încă atunci a venit și s'a plâns la noi, ear' noi 'l-am îndreptat la direcție“...

Fapta e îngrozitoare. Dar' când știi că ea nu e decât o urmare firească a nedreptăților ce slujbașii noștri fără inimă și fără Dumnezeu, le fac poporului de sub mîna lor, — o înțelege!..

Omul a datorit pentru dare. Notarul 'i-a prețuit nu mai puțin ca tot pământul ce bruşii va fi mai avut, și — casa de pe el! A pus zi de licitație. Ear' apoi aici sînt mari meșteri dumnealor, știu tocml lucrul așa de frumos, că pune licitația atunci când nime să nu poată veni la ea, ori nu prea fac ei larmă că pe când se va ține, — și așa în lipsa de licitatori îți cumpără cu doi trei zloți toată averea ta.

Mai e mirare dacă astfel de nenorocit de om desnădăjduște, nebunește, și săvîrșește câte o faptă de care te înfiori? Nu e oare de înțeles fapta lui, după-ce el a fost lăsat peritor de foame și aruncat pe drum cu copiii și cu femeea sa? Oh! e îngrozitor, dar' îl înțelege pe așa un nenorocit! Legea însăși va lua în socotință impregiurările între care 'și-a săvîrșit fapta, când a fi să-și judece. Noi cunoaștem un cas chiar ca acesta, întemplat nainte cu câțiva în comitatul *Huniadoarei*. Un *Jidan* scosese pe nedrept pe capul unui Român comisie judecătorească, ca să-și dea lui, *Jidanului*, în seamă, cea din urmă bucată de pământ ce o mai avea, pentru-că 'i-ar fi fost dator un frate al seu. Românul a protestat; n'a plătit nimic; eșind comisia a mers și el cu ea la loc. Când *Jidanul* pusese piciorul pe pământul ce voia să-și răpească, Românul trăgîndu-se la o parte, a scos o carabină de sub surtuc, a strigat domnilor din comisie: „*Dați-vă în laturi de pe lângă el!*“... Domnii s'au retras înspăimîntați, el a pus arma la ochi, și în o clipită *Jidanul* era așternut pe pământul la care a lacomit! Omul s'a dat de bună voe legii, și a primit — numai 4 ani temniță!

E înfiorător poporul când e silit să-și facă el dreptate, — dar' un cuvînt din bătrîni zice: „*Judecata poporului e judecata lui Dumnezeu!*“...

Avram Iancu.

Domnul *Antoniou Popp*, preot român gr.-cat. în *Giulița*, ni-a pus la îndemână niște cărți scrise de d-sa, pe care ne roagă să le primim și să le vindem în folosul fondului lui *Iancu*. Cărțile sînt, una numită: „*Cu virful penei*“ cuprinzînd mai multe istorioare hazlii, vesele, pentru petrecanie și voe bună; alta e numită „*Lira Bihorului*“ cuprinzînd mai multe „balade“ în versuri de prin *Bihor*, carte de petrecere și asta. Prețul celei dintîiu e 55 cr. de exemplar și avem din ea 10 exemplare; prețul celei de a doua e 25 cr. și avem earăși 10 exemplare. Cei-ce ar dori să cumpere, să binevoească a le cere dela „*Institutul Tipografic*“ în *Sibiu*, trimițînd prețul prin postă. Despre cele vîndute vom da seama.

*

Suma din numărul trecut:

1317 fl. 74 cr. și 223 lei 50 bani.

Din *Cernăuți* (cel dintîiu oraș în *Bucovina*), primim lista următoare:

Maximilian Constantinovici 50 cr., *Ilie Dulghier* 50 cr., *Cornel Georgian* 50 cr., *Adrian Andronic* 50 cr., *Victor Vasileo* 1 fl., *d-șoara Blanca Procopian* 50 cr., *d-na Claudia Zalozetca* 1 fl., *d-șoara Marcus Blanca* 50 cr., *Andrieu Brăteanu* 50 cr., *Ilie Dimitrovici* 1 fl., *Ioan Pășlea* 1 fl., *d-na Eugenia Morariu* 1 fl., *Artemie Berariu* 1 fl., *C. M.* 50 cr., *Eugenie Tarangul* 50 cr., *Ignaz Menkes* 50 cr., *Tillinger Iehuda* 25 cr., *Isidor Procopovici* 50 cr., *Eusebie Procopovici* 50 cr., *Isaie Isopecul* 1 fl., *Sbiera I. N.* 50 cr., *Dr. Hormuzachi Alex* 1 fl., *Dr. Isidor Stefanelli* 1 fl., *Toma Iorgu* 50 cr., *Iulian Suci* 1 fl., *Const. Stefanovici* 1 fl., *Emanoil Popovici* 50 cr., *George Rotariu* 10 cr.

Suma 18 fl. 85 cr.

*

Din *Brașov* a adunat dl *George Presmerean*, măcelar, dela:

Ioan Presmerean 20 cr., *Ioan A. Lupan* 1 fl., *Carol Bernhard* 50 cr., *Ioan Iezeia* 1 fl., *Dumitru N. Căpătură* 50 cr., *Nicolae*

Dela Krocima.

Culese de *Ioachim Radulovici*.

De când mîndra 'mi-s'a dus,
Ceața 'n casă 'mi-s'a pus;
Ear' când mîndra va veni
Soare 'n casă 'mi va eși....

Frunză verde din doi fagi
Fostu-ne-am noi, mîndro, dragi,
Și cine ne-a despărțit
N'aibă loc nici în pământ,
N'aibă nici un cuiu în cruce,
Nici la groapă cine 'l duce;
Ear' cât va trăi în lume,
Fie-'i casă ulița,
Și cămara rășnița.

Plecai seara pe uliță
Aflai pe mîndra 'n portiță,
Bună seara nu dădai
Mai mare potcă îmi făcui!
Mă dusei a doua-oară,
„Bună seara, mîndra mea!..
— „Eată-'ți calea pe coala!..

Spusu-'mi-a frunza de viie,
Că dragostea nu-i moșie
Numai potcă și mînie!
Spusu-'mi-a frunza de fag
Că dragostea nu-i iosag
Numai potcă și năcaz
Și iai multe pe obraz!..

Mîndruța dela Zernești,
Îți dă gura pe ferești;
Ear' mîndruța dela Iaz
Te așteaptă la pârleaz,
Cu plăcintă caldă 'n poală,
Cu palasca subsuoară.

Vecină, dragă vecină,
Mută-'ți patul în grădină,
Să pot veni câteodată,
Să te vîd cum ești culcată.
De vei fi culcată bine,
Să mă culc pe lîngă tine.
Să mă fac un pic că-'s beat
Să mă satur de țucut!

Ursitoare de te-aș stî,
Noaptea nu m'aș odihni,
Ci la tine 'mi-aș veni.
Ursitoare te-aș ruga
Să nu mai ursești așa,
La nime la nimenea.
Cătu-'i lume pentru mine,
Arz-o focul pînă mîne.
Cât fi lumea pe-a mea seamă,
Arz-o focul pîn' de seară.
Dă, Doamne, la lume bine...
Și nu-'ți uita nici de mine.
Da, Doamne, la lume-ai dat,
Și de mine 'ți-ai uitat,
Par'că eu nu m'am rugat.

Bade, când 'ți-e dor de mine,
Spune la un mărăcine,
Spune și îl ocolește,
Doar' Dumnezeu ne 'ntâlnește,
Că și mie când 'mi-a fi,
Oi spune și-oi ocoli,
Doar' Dumnezeu ne-a 'ntâlni.

Stinghe 50 cr., Vasile Grădinar 50 cr., Ioan Stinghe 1 fl., George Furnula 50 cr., Arseni Pittir 20 cr., Dumitru Stinghe 50 cr., George Gavrilă Munteanu 20 cr., And. Lupan 50 cr., Dumitru Roncea 50 cr., N. Stinghe 30 cr., George Renel 40 cr., Stefan Zaviu 30 cr., Vasile Muntean 2 fl., Nicolae Bobancu 30 cr., N. Stinghe 50 cr., Nicolae Florea 50 cr., Vasile Fulga 50 cr., Costi Orghidan 30 cr., Vasile Vușmircu 20 cr., Ioan Ardelean 50 cr., Ioan Zamfir 50 cr., Nicolae Ghirince 50 cr.

Suma 14 fl. 40 cr.

Din **Budapesta** a adunat domnul *George David*, student universitar, dela următorii domni studenți:

Ioan David 1 fl., Aurel Vlad 1 fl., Elia Daian 50 cr., V. Onișor 50 cr., I. Maniu 1 fl., I. Cifrea 1 fl., Demetriu Lupan 1 fl., Dragan 50 cr., I. B. Boiu 1 fl., Const. Sotir 1 fl., A. Banciu 50 cr., Ioan Neamțu 50 cr., V. Luciu 50 cr., George David 1 fl.

Suma 11 fl.

Din **Oroiul-săcuiesc** a adunat doamna *Carolina Codarcea*, proprietăreasă, dela:

Carolina Codarcia 1 fl., I. Corneliu Codarcia 50 cr., Samfira Reducz 50 cr., Ioan Popp a Lici 30 cr., Alexandru Bălas 30 cr., Vasilica Dobra, 20 cr., Florian Muntelescu 1 fl., Emilia Muntelescu 50 cr., Lucreția Muntelescu 50 cr., Emil Muntelescu 50 cr., Iosif Dobra 50 cr., Toader Mosneag 20 cr., Maxim Balas 50 cr., Leghin Balas 20 cr., Ioan Pop 50 cr., Petre Codarcea al lui Ioan 20 cr., Iacob Pop 30 cr., Ioan Pop al lui Maftieiu 20 cr., Artimon Harhai 10 cr., Icostin Balas 10 cr., Indreiu Kosma 20 cr., Ioan Codarcea 10 cr., Simion Balas 20 cr., Alimpie Balas 30 cr., Simion Dobra 20 cr., Ronian Maxim 20 cr., Nicolae Rad 50 cr., Teodor Codarcea 20 cr.

Suma 10 fl.

Din **Cața** a adunat dl *Ioan Ursu*, învățător dela:

Ioan Făgărășan 1 fl., Moise Făgărășan 1 fl., Petru Flințu 1 fl., George Sas 1 fl., Moise Boler 1 fl., Ioan Mircea 50 cr., Ioan Ursu 20 cr., Moise Căbaș 50 cr., Traian Mircea 50 cr., George Comșa 10 cr., Ioan

Căbaș 10 cr., George Boer 10 cr., Ioan Comșa 10 cr., Maria Comșa 5 cr., Ana Comșa 5 cr., Maria Micul 5 cr., Iosif Comșa 10 cr., Teodor Pălășan 10 cr., Ignatie Pălășan 10 cr., Ioan Lungu 10 cr., George Căbaș 10 cr., Aurel Mircea 10 cr., Nicolae Lungu 10 cr., Ioan Pălășan 10 cr., George Lungu 10 cr., Nicolae Pălășan 10 cr., Nicolae Cornea sen. 20 cr., Nicolae Cornea jun. 10 cr., Simeon Pălășan 10 cr., Ioan Comșa 10 cr., Nicolae Comșa 10 cr., Teodor Mircea 20 cr., Moise Comșa jun. 10 cr., Zaharia Lungu 4 cr., George Mircea 4 cr., Nicolae Flinț 5 cr., Ana Boer 4 cr., George Căbaș 10 cr., Ioan Todor 5 cr., Nicolae Boer 4 cr., Moise Ursu 10 cr., Nicolae Fogoros 10 cr.

Suma 9 fl. 55 cr.

Din **Sibiil** a adunat dl *Valeriu Popovici* dela:

Constantin Bucșan 50 cr., Ioan Popescu 1 fl., N. N. 1 fl., Ioan Topârcean 50 cr., Dumitru Nistor Gligor 15 cr., Ioan Bârs 10 cr., Maria Sbârcea 10 cr., Ioanș Lal 10 cr., Coman Bêrs 1 fl., Oprea Apolzan 20 cr., Stan Crăciun 10 cr., Bucur Apolzan 20 cr., Dan Săroiu 10 cr., Ioan Petra (Lungu) 10 cr., George Sfredel 10 cr., Nicolae Opriș 10 cr., Petru Popovici 10 cr., Ioanș Apolzan 10 cr., Nicolae Stancă 10 cr., George Ciortea 10 cr., Oprea Petra 10 cr., Antonie Dragomir 40 cr., Biserica gr.-or 1 fl., Valeriu Popovici 1 fl., N. N. 5 cr., Nicolae Têbu 10 cr., Ioan Spredeal 10 cr.

Suma 8 fl. 50 cr.

Din **Zernești** a adunat *Niculita Oltean*, dela:

Nicolae Banciu 1 fl., Victor Pop 50 cr., Nicolae Buzea 50 cr., Ioan Neguși 1 fl., Aron Pana 1 fl., Nicolae Jinga 20 cr., Ioan Siona 20 cr., Nicolae Pana 50 cr., Iosif Ciurea 10 cr., Aron Rășină 10 cr., Nicolae Presmirean 10 cr., Bucur Giurgiu 10 cr., Nicolae Gogonia 20 cr., Nicolae Găter 20 cr., George Cornilă 10 cr., Stan Vlăduță 10 cr., Ioan Vasile Saftu 20 cr., Todor Stăicu 10 cr., George Chițulescu 10 cr., Nicolae Cotlean 10 cr., Baiu Crăciun 30 cr., Nicolae Minea 10 cr., Ioan Șelariu 10 cr., Ioan Călăican 20 cr., Andreiu Dorn 20 cr., Șerbu Coleșiu 10 cr.

Suma 7 fl. 40 cr.

Din **Fibișiu** a adunat economul *Mateiu Târziu*, dela:

N. N. 50 cr., Vasile Stanciu 50 cr., Matei Târziu 20 cr., Matei Târziu fiul 10 cr., Maria Târziu soția 10 cr., Elitia Târziu fiica 10 cr., Eva Târziu fiica 10 cr., Simion Târziu 10 cr., Simion Târziu fiul 5 cr., Ioan Târziu 20 cr., Partenie Târziu fiul 20 cr., Saveta Târziu soția 20 cr., Pavel Târziu 30 cr., Dumitrie Mițu 60 cr., Pavel Mițu 20 cr., Petru Muntean 15 cr., Nicolae Mariscan 20 cr., Sima Berenianțu 20 cr., Marta Berenianțu 20 cr., Sofia Berenianțu 20 cr., Stefan Frențu 20 cr., Georgie Frențu fiul 20 cr., George Pelea 20 cr., Petru Rău 20 cr., Pavel Miloșu 50 cr., Tanasie Pleșu 10 cr., George Berenianțu 20 cr., George Căbăiara 10 cr., George Târziu 10 cr., Petru Pelea 10 cr.

Suma 6 fl. 30 cr.

Din **Archita** a adunat dl *Ioan Băbos*, tîmplar, dela:

Ioan Băbos 1 fl., Nicolae Băbos 10 cr., George Băbos 10 cr., Ion Pulca 10 cr., George Nicula 10 cr., George Pulka 10 cr., Maria Celemeu 10 cr., Ioan Ditcu 10 cr., George Dărjan 10 cr., Moise Ciceli 10 cr., Nicolae Albu 10 cr., Adam Lunga 10 cr., Dumitru Fătu 10 cr., George Albu 20 cr., George Pora 10 cr., Nicolae Dărjan 10 cr., Nicolae Rusu 10 cr., Zosim Filip 10 cr., Alexe Baci 10 cr., Axente Celemen 10 cr., Dumitru Pulca 10 cr., Zachie Celem 10 cr., George Anton 10 cr., George Băbos 20 cr., Ioan Filip 5 cr., Maria Filip 5 cr., Maria Băbos 5 cr.

Suma 3 fl. 65 cr.

Singuratici ni-au trimis: Din **Viena** domnul *Drd. Victor Colceriu* din partea unui anonim 10 fl., domnul *Ioan Giurgiu* (Zsurzs), gendarm în *Szeremle*, 1 fl., domnul *Vasile Felima* din *Nyirmezö* 1 fl., *Nicolae Posa*, cantor în *Galeș* 50 cr.

Suma 12 fl. 50 cr.

**Suma întreagă adunată până acum:
1414 fl. 89 cr. și 223 lei, 50 bani.**

T. Iaviu Albini,
dătător de samă.

Tânguirea însuratului.

Auzitam auzit

De prin oameni dela moară
Că vrea mama să mă 'nsoară,
Numai eu mai mult n'oi face
Să iau pe cine nu-mi place,
Ce-am pățit m'a învățat;
Toți feciorii 'și-au aflat
Ce-a fost mai frumos în sat,
Numai eu că m'am trezit
Cu ce n'a mai trebuit...
Frunză verde de tăciune
Auziți vă spun minune,
Eu sërmanu-am lăcomit
La aur și la argint
Și-am luat-o cu urtă,
Am luat fată de bogat
Și prea bine 'mi-a umblat,
Nici un ban n'am căpătat.
De-ar fi mândră n'aș grăi,
Da-i neagră ca harapii,
Când merge ea pe uliță
Parcă merge-o bivoliță,

Că așa-i de ciorloșată

Ca o claie negreblată!...
Frunză verde trei coline,
Ascultați, feciori, de mine
Dacă vreți să vedeți bine
Și să nu pățiți ca mine...
Când eu, Doamne, am plecat
Să-mi cant nevastă în sat
Peste om bogat am dat,
Și eu om fără noroc,
Fata, haida, 'i-am luat
Și popa m'a cununat,
Pe proasta mie 'mi-a dat.
Nu mi, Doamne, că-i urtă,
Ci mi, Doamne, că-i bolândă,
Nu mi nici că nu-i frumoasă,
Ci mi, Doamne, că-i prea proastă
Și-apoi ce mi-'i proastă ea
Da-i mai proastă mumă-sa,
De cincii ori pe zi venia
Cătră fată se plângea
Și din graiu așa grăia:
Haid'acasă, fiica mea,
Hai nu te mai chinul,

Maica bani 'ți-a dărul.

Și fata o asculta
Cum zicea așa făcea
Și mergând fi tot zicea:
Că la mine 'n pat ai stat
Pân' veniau vacile 'n sat,
Atunci dacă te-ai sculat
Și în oală ai căutat
Oală goală de-ai aflat,
Cu picioru 'n oal'ai dat,
Dragu maichii, bun băiat...

Ardere-ai lumea cu pară
Dacă n'am avut tigneală
S'am și eu un drag în țeară,
Norocu meu s'a mâncat,
Atunci când m'am însurat,
S'a îngropat în pământ
Și eu trebui să mă cânt,
Când eu fui să-mi iau nevastă
Dumnezeu n'o fost acasă...

Trif Gedja,
mésar în Petrovaselo

SCRISORI.

Români buni.

Din *Poiana* (lângă Sibiu), primim scrisoarea de mai jos, din care se vede cât de mult a prins rădăcini simțul național la iubitul nostru popor, și mai ales cât s'a deșteptat astăzi acest simț și cât de viu este el în inimile țerănimii noastre.

Eată scrisoarea:

Poiana, 1 Oct. n. 1894.

Stimate dle Redactor!

Cu bucurie vă vestesc, că în seara de 30 Sept. a. c. am luat și eu parte la un frumos ospet, în casele unui fruntaș de ai nostri din Poiana, la care a fost invitată toată inteligența noastră, precum și bărbații cei mai cu vază ai poporului, și spre lauda Poenarilor fie zis, la acest ospet nici un pahar de vin nu s'a beut, la care să nu se vorbească despre *martirii nostri!* . .

S'a lăudat ținuta lor bărbătească, și s'a lăudat zelul și sirguinta cu care se luptă pentru binele poporului. Din partea unor meseni s'a zis că se ne legătuim, că, de azi înainte, la toate ospetele, la botezurile, la întrunirile noastre în bine ca și în rău, gândul nostru să ne fie totdeauna la martirii nostri! Toți au primit cu însuflețire! Între multele vorbiri însemnez pe a „nunului mare“, care a vorbit despre împreunarea tuturor Românilor sub stindardul (steagul) național, purtat cu atâta curagiu de martirii nostri! . . Al doilea a fost a unui domn învățator, care a vorbit despre „încetarea chinurilor, despre liberarea cât mai grabnică a martirilor din temnițe, despre izbânda națională!“ . . S'a făcut propunerea și s'a primit de toți, că *de azi încolo toată podoaba caselor noastre, să fie numai și numai tablourile (chipurile) martirilor nostri!* . . .

Un Poenar.

*

Ne veselesc aceste știri, dar' mai mult ne-ar veseli când am auzi că *pretutindenea, în toate satele noastre românismul și simțul național e așa în floare și așa de viu!* Trăească toți Români cei buni!

Isprăvi frumoase.

Cătelul-rom., 1 Oct. 1894.

Domnule Redactor!

Noi în *Cătelul-românesc* (la poalele înaltului munte Meseșul), până la 1875 stam foarte slab, lipsindu-ne conducătorii. Dl *Simeon Bocșea* venindu-ne atunci ca preot, s'a pus cu multă străduință pe lucru și a înduplecat oamenii de au reparat temeinic vechea și slaba biserică și au făcut-o de azi în tot Sălagiul nu mai sânt 2—3 biserici așa frumoase ca a noastră! După aceea s'a apucat de școală și a zidit o școală nouă, frumoasă și bună, cu care ne mândrim azi.

Răposând acest harnic preot, al cărui nume îl vom pomeni și binecuvânta pururea, i-a urmat dl *Grațian Flanta*. Acest domn preot s'a apucat și d-sa de loc de lucru, luminând pe oameni asupra foloaselor ce li-ar aduce lor un *fond bisericesc de bucate*. Îndată (în 1889) au contribuit dintre bunii poporeni vre-o 10—15 inși 25 mierțe cucuruz și grâu. Puțin la început, dar' în urma umblării cinstite

cu fondul, oamenii au prins încredere, și au tot dat pe rînd, și bucatele s'au dat cu camele împrumut, și azi, *abia după cinci ani de zile, fondul are 800 mierțe de bucate*, din care în lipsă ne împrumutăm cu toții. Venitele fondului sânt frumoase și folositoare. *Învățătorului se dau deja 75 fl. la an din acest fond, și în câțiva ani nădăjduim să poată fi plătit întreg (300 fl.) de acolo.*

D-zeu să-i răsplătească dlui preot pentru binele ce ni-a făcut, întemeind acest fond, și fie ca pildă aceasta să aște următorii pretutindenea, spre cinstea noastră și ușurătatea bieților de noi țerani, supti de atâtea grele dări! . .

Un cinstitor.

Sfințire de biserică.

Munții-Apuseni, Sept. n. 1894.

Domnule Redactor!

O dorință veche a parochienilor din *Mogoș-Mămăligani*, tractul Lupșei — s'a îndeplinit în 18 Sept. v., sfințindu-se biserică de curând reparată la stăruința parochului *Vasile David*.

Sfințirea s'a săvârșit prin domnul protopresbiter *Ioan Danciu* și 9 preoți, în chip sărbătorec și sfârșindu-se cu o cuvântare în care a arătat însemnătatea bisericii și școalei.

Mult a contribuit la înveselirea sărbătorii corul *plugarilor din Ofenbaia*, condus de învățătorul: *Nicolae Todorean*, care a cântat în vremea slujbei d-zești cântărilor bisericesti, și care mult a plăcut ascultătorilor.

S'a dat și un prânz sărbătorec după sfârșitul slujbei d-zești, în casele dlui preot, unde am fost cu toții foarte bine primiți și tratați de stimabila d-nă preoteasă.

Ca la toate privilegiile, așa și aici s'au rostit mai multe vorbiri, pentru capul bisericii, și altele. După prânz bravul conducător al corului ne-a desfătat prin cântarea mai multor poezii înveselitoare; ear' seara d-sa a dat cu corul d-sale o mică serată musicală improvizată. Ne-am depărtat toți mulțumiți dela această frumoasă sărbătoare.

Unul din cei de față.

Ce-ai zis părinte?..

Primim din *Poiana* (de lângă Sibiu) scrisoarea de mai jos, care trebuie să încarbească pe fiecare Român de bine. Credeam că măcar în urma multelor și pipăitelor dovezi date de conducătorii partidului nostru național, se vor fi încredințat odată toți Românii, chiar și cei slabi de ânger, chiar și cei *reutăcioși*, că acești conducători sânt totuși vrednici de cinste, și vor înceta a mai bârbi și a mai cleveti asupra lor. Se vede însă, că reutatea din unii oameni nici cu jertfirea ta însași pentru ei, nu o poți scoate, cum nu a putut-o scoate jertfirea lui Christos din fariseii și cărturarii Jidovilor, și gura acestor clevetitori numai pământul o va astupa! . .

Eată de ce e vorba:

Poiana, Octomvrie 1894.

Domnule Redactor!

În una din săptămânile trecute am avut privilegiul a mai vedea odată pe preotul nostru

de odinioară *Nicolae Măneguț*, care acum e protopop în *Tirgul-Murșului* (Murș-Oșorheiu). Și am aflat cu durere, că acest domn s'a schimbat mult, de când e protopop, ori că doară nici-odată n'a fost acela ce noi l'am crezut! . . Pentru-că uite, dle redactor, dînsul venind întâia-dată ca protopop în comuna, unde s'a născut, a găsit cu cale a vorbi de rău pre martirii nostri, și anume într'o societate de mai mulți prieteni; a zis că dl Dr. I. Rațiu e om fără caracter, că Dr. Lucaciu mai nainte a stat bine cu cei dela putere, însă acuma numai din lipsa unui post mai gras face ce face. A zis, că ei, cei din comitet, peste tot sânt oameni fără căpătăiu, și alte multe a zis, de care mă scârbesc și să le mai spun. Una a cunoscut-o și părintele protopop, și anume că: *comitetul nostru a tras toată lumea românească pe partea sa, dară lupta la izbândă nu dinșii o vor duce, ci, în urma urmelor tot „moderații“ au să învingă!* . .

Vedeți, fraților români, ce vorbe frumoase a știut lăsa din gura sa cea „sfântă“ dl protopop! Cu acestea a crezut, că scoate din noi *naționalismul* și-l înlocuește cu *moderism!* Dară cu bucurie trebuie să spun, că acestea josnice vorbe n'au avut nici un răsnet, căci inima Poenarului e cu mult mai nobilă decum o crede Sfinția Sa! . .

Atâta e tot ce a avut ca urmare, că unde doi se întâlnesc se întreabă: „Auzitai, frate, cea vorbit Măneguțu?“ — „Da, am auzit, frumos de tot dela așa un om“ . .

Poenarul.

*

Protopopul Măneguț, vestitul protopop Măneguț, ar face cu mult mai bine să-și vadă de trebile sale, și dacă nu poate și nu voește, ori nu-l taie capul, să facă bine nației române, să lase cel puțin pe cei-ce vreau și pot să-și facă. Ear' pentru-că îi fac și fără Măria Sa, să nu-i clevetească, să nu-i hulească, să nu se facă întru toate asemenea cărturarilor și fariseilor jidovi, cari au batjocorit, palmuit și scuipat pe Christos. . . Nu-i frumos a vorbi în biserică contra acelor cărturari și farisei, ear' în afară, în mijlocul poporului, a fi însuși mai fariseu și mai cărturar ca aceia.

Și în urmă, protopopul Măneguț, vestitul protopop Măneguț, să nu creadă, că fiind membrii comitetului nostru național azi în temniță, poate să-și împlinească la largul seu diavoleasca plăcere de a-i batjocori, pentru-că noi cei rămași afară și cari nu sântem de-o pănură la duh cu Măneguț, *simțim și noi fiecare lovitură a lui îndreptată contra iubiților nostri*, și neputându-i cere ei, îi cerem noi seamă de clevetiri și de defaima!

E trist și urt, că reutatea în unii oameni e atât de înrădăcinată, că nici prin jertfirea ta pentru toți, prin urmare și pentru ei și pentru fiii lor, — nu o mai poți scoate, ear' gura lor nu o poți astupa cu nici o faptă bună, decât când i-o vor astupa cioclii cu țerînă. . .

Ferește-te, iubit popor, și desprețuește pe astfel de oameni, fie ei chiar și protopopi, ca vestitul protopop Măneguț! . . .

Prigoniri nebune.

Hălmagiu, 1 Octomvrie 1894.

Onorate domnule Redactor!

În 12 August a. c. st. n. sosind la noi în Hălmagiu mult prețuita „Foia Poporului” nr. 29, tinărul Alexandru Mihailoviciu a cetit-o și noi mai mulți ascultam în o cafe-nea română. La o masă lângă noi erau însă mai mulți Jidani și Maghiari, între care și scriitorul notarului din loc, cu numele *Rojti Sandor*, de naștere Român din Beiuș. Acest amărit în ziua următoare a și făcut arătare că Alexandru Mihailoviciu, a cetit „Foia Poporului” în cafenea și că acolo în foaie e vătămât și fisolgăbirul, și că a vorbit contra Ungurilor și câte și mai câte. — Măria Sa Păris Gábor, fisoldăbirul numai decât a trimis gendarmi ca să prindă pe Alexandru Mihailoviciu.

În 14 August domnul Mihailoviciu povestea cu pretorul *Nicolae Hărduțiu*, cu diaconul *Enea Foldea* și cu învățătorul *Mihail Vidu*, când deodată sergentul cu un alt gendarm numai ce ia pe Alexandru Mihailoviciu dinnapoi și haid cu el la casa orașului.

Aci a fost întreat de toate și s'a aflat că cele spuse contra lui de netrebnicul scriitor *Rojthy nu sunt adevărate!* Dl Mihailoviciu n'a voit să subscrie protocolul, fiindcă nu s'a luat în limba română, precum a poftit, de aceea sergentul s'a dus singur la fisolgăbirul să întrebe că ce e de făcut?

Întors dela fisolgăbirul l'a întreat, că „cine pus la „Foia Poporului” asta scris „Gendarmii ori Hoherii”, la ce a răspuns că dñsul nu e redactor să știe, — dar' că acele sânt adevărate asta o știe! — După asta au mers gendarmii la dñsul acasă și i-au făcut o strajnică cercetare de casă, dar' neaflând nimica, s'au întors cu buzele umfiate, lăsându-l liber.

Mai zilele acestea îl căutau pe Mihailoviciu cu două cității dela dirigătoriile din loc, una pentru „împotrivire slujbașilor publici” — bagseamă pentru-că n'a voit să subscrie protocolul unguresc, și alta pentru ceva „demonstrație”, știe-i sfântu pentru care, — dar' domnul Mihailoviciu se află tocmai în România, și așa nu știu avé-vor gendarmii poftă a merge acolo să-i ducă citația! Cerce, de-i iartă curelele! . . .

Hălmegeanul.

CRONICĂ.

Procesul „Foi Poporului” al pătrulea, se va pertracta Marți în 16 Oct. n. în fața curții cu jurați din Cluj. Va sta pe banca acusaților domnul Tit Liviu Albini, ca proprietar al foi, dl George Moldovan, ca redactor răspunsător și dl Iosif Marschall, ca răspunsător pentru tipar. Apărător va fi domnul George Bogdan-Duică, redactor la „Tribuna”.

Ilustritatea Sa Episcopul Caransebeșului Nicolae Popea, a ținut Sămbăta trecută în casa magnaților din Pesta, o foarte frumoasă și românească vorbire contra legilor ce li s'e puseseră spre judecare, — vorbire pe care o vom publica și noi, aproape întreagă, în numărul viitor, în acesta ne-mai încapându-ne.

Cel dintâiu — eliberat. Dintre iubiiții noștri osândiți pentru Memorand, unul, dl *Patriciu Barbu*, care a primit pedeapsă numai de 2 luni, — a scăpat din prisoare la 27 Sept. Dsa a cercetat pe soții din Se-

ghedin. I'a aflat precum îi știm: suferind cu greu, dar' — nepăsători. Scapăni-i Doamne pe toți sănătoși, ca se ne mai putem bucura de roade de-ale muncii lor de noi iubitoare! . .

Cinstea poștelor noastre. Economul *Mada Dumitru* din *Baba* (posta din urmă Galgău), ni s'e plânge că fiind abonat la „Foia Poporului”, nu a primit în jumătatea a doaua a anului de față, decât un singur număr (deși noi i-am trimis 12, fără cel de acum); ne spune că scrisorile dela postă le scoate notarul, și așa negreșit că și foaia, dar' când întreată că de ce nu-i vine foaia, obraznicul notar *Văradî Cereval* îi spune că *foaia e oprită*, de aceea nu o capătă! Eată cum acești păcătoși cearcă să ne strice, ca doar' oamenii să nu ne mai aboneze foaia. Noi scrisoarea economului care ne ia pe noi de scurt, o vom trimite direcției poștelor din *Cluj*, pentru ca să-și învețe omenie pe slujbașii sei ce se obraznicesc și fac mișelii. Notarul ca unul ce primește scrisorile, e și el un fel de poștar, însă afurisit, păcătos, de aceea îl vom arăta la direcție.

Esposițiile din Seliște a căror program l'am publicat în „Economul” — s'au închis. Luni s'au împărțit premiile pentru esponenții de poame. Erau de față foarte mulți. Însemnăm laudabila hotărîre ce au luat-o esponenții de poame: că, anume, vor trimite poamele premiate martirilor români din *Seghedin* și *Vat*.

Din Iezvin ne trimite țeranul *Florea Negru* o scrisoare mai lungă, din care scoatem următoarele șire: „Acum 3 săptămâni am mers la casa comunală, spre a-mi cere un pașaport pentru rîmători; am dat binețe dlui notar *Dimitrie Buibaș*, purtându-mă cu toată bună cuviința față de D-sa. Spre marea mea mirare vîd însă pe dl notar că se uită foarte neîncrezător și lung la mine. Mi-a dat pașaportul, apoi cu un glas aspru, plin de ură și dispreț, îmi zice în față cuvintele: »A! aici ești dle Redactor dela foaie; aicea ești cel mare în cap!« Încremenit l-am întreat: »Ce aveți cu mine dle notar? Eu nu-s Redactor, eu sînt Florea Negru, plugar!« . . . Dar' vorbele mele s'au perdut între strigătele furioase a dñsulu: »Afară, afară! și se nu-ți mai aud gura!« . . . Eu am eșit foarte întristat. Povestind la unii-alții ce-am pățit, am aflat deslegarea neplăcerii. Mi-s'a spus adecă că dl notar ar fi fost publicat în „Foia Poporului” și poate crede că eu l-am publicat. Și fiind-că eu n'am scris articolul din nr. 32 unde D-sa e descris de altfel destul de blând, vin prin aceasta a ruga pe preonorabila redacțiune să binevoască a declara în foaie, dacă sînt eu ori ba autorul scrisorii din stimata „Foia Poporului” nr. 32 în care e vorba despre dl notar *Buibaș*? Cu stimă: *Florea Negru*, plugar în *Iezvin*. — În fața acestei cereri, pentru plinirea adevărului și liniștirea dlui notar *Buibaș*, declarăm, că nu dl *Florea Negru* este cel-ce ne-a scris corespondența din vorbă, și prin urmare dl notar pe nedrept s'e puartă așa aspru față cu acest plugar, bănuindu-l fără vină.

Redacția „Foi Poporului”.

Dușmănie urită. Din *Bencecul-român* ni-se plânge economul *Dimitrie Albu*, că nește Români de acolo îl dușmănesc foarte rău și îl prigonesc. Așa pe vremea procesului Memorandului pentru-că cetea și spunea oamenilor ce se petrecea la Cluj, a fos pîrit de *Ioan Arsulescu*, *Lazar Nica*, *Nic. Constantin* și *Dim. Nica*, la notarul, că cetește din foi la oameni fără carte, că vorbește contra Ungurilor și că poartă brău tricolor românesc, — lucru pentru care s'a luat cu *Dim. Albu* protocol de cătră notar, și cei patru l-au scris. Nu se știe încă ce va fi și de asta. — E foarte urît că oamenii din dușmănie personală, își uită de sine și fac contra dușmanului lor o pornire prin care fac mai mare pagubă și stricăciune nației ca însuși aceluia. Ce vor zice dușmanii nației noastre, când vîd că între țeranii noștri se află astfel de pîritori urîți, ce seamănă foarte mult a vînzători de neam, deși poate nu

vreau să fie, ci se fac din prostie numai? O de n'am mai auzi de lucruri de acestea!

Înștiințare. Dacă în vre-o comunitate bisericească gr.-cat. s'e află o stațiune cantorală vacantă, la aceea ar dori să meargă un învățător pensionat, priceput în tipic și cântări bisericești. S'e roagă totodată, ca adresa să se îndrepte cătră redacțiunea „Foi Poporului”, sub numele „Cantorul”.

Hymen. Domnul *Nicolae Russu*, învățător în Zam, la 15/27 Septemvrie 'și-a încredințat de fitoare soție pe domnișoara *Eugenia Vesalon*, fiica preotului gr.-or. din *Ilteu*.

Curs pentru potcovit. În scopul înștruirii faurilor în măestria potcovitului, ministrul de agricultură a hotărît să înființeze în Sibiu un curs pentru potcovit, dacă până la 21 Oct. n. se vor înștiința cel puțin 10 fauri sau calfe de fauri la oficiul industrial din Sibiu (la „Gewerbe Gericht”). Cursul va fi de 3 luni. Atragem luarea aminte și a faurilor români!

Mai nou.

Domnul Septimiu Albini — osândit.

Marți, în 9 Oct. n., s'a pertractat la Cluj și față de dl Septimiu Albini, directorul „Tribunei” și membru în comitetul central al partidului național, procesul pentru Memorand. (Precum se știe dl Albini în vremea mării pertractări s'a bolnăvit că n'a mai putut sta de față, de aceea s'a amânat față de D-sa pertractarea până acum.)

După-ce i-s'au pus întrebările ce s'e puseseră la timpul seu și celorlalți acusați, și după-ce dl Albini a răspuns la toate foarte bărbătește și românește, primind răspunderea întru toate pentru Memorand și răspândirea lui, și-a ținut procurorul vorbirea de acuză: dl Albini nu s'a mai apêrat, apoi jurații s'au retras pentru a-și da părerea de e vinovat ori nu, și ca sfîrșit al sfătuirii lor, l-au declarat — vinovat!

Pe temeiul acestei păreri a juraților, tribunalul s'a retras și el pentru măsurarea pedepsei, și reîntrînd în sală, publică judecata, în puterea căreia domnul Septimiu Albini e osândit la doi ani și șese luni prisoare de stat!

S'a înștiințat recurs la Curie.

POSTA REDACȚIEI.

Corespondenților noștri țerani. Iertați că v'e mai scurtăm scrisorile. D-voastre toți folosiți prea multe vorbe descriind un lucru oarecare, deși el ese mult mai luminos la iveală predat pe scurt. De-am publica tot precum ne trimiteți, ar încăpea abia una ori două scrisori într'un număr și noi am vrea să se bucure toți de a-și vedea publicată vestea trimisă, fie apoi si mai pe scurt. Peste tot v'e rugăm să scrieți cu mult mai pe scurt, cât numai să poate de în puține cuvinte și poporal. Spuneți numai ce s'a întemplat, și, de aflăm de bine, mai adaugem noi o vorbă doauă.

P. Cipou în Luncoșoara. Poesia Iancului e foarte bună, îți mulțămim pentru ea, mai ales fiind necunoscută până acum. O vom publica în unul din numărul viitori și celelalte sânt bune. La timpul seu.

D-sale S. V. în P. s. Poesia „Disperatul” fi bun trimite-o la vr'o foaie literară, bună-oră la „Minerva” în Bistrița, ea poate că 'și-o publică. Pentru „Foia Poporului” nu e potrivită.

Dlui Milan Lazovicsky, negustor în Dognácska. Despre ce va fi în viitor numai D-zeu poate ști și cei ce plănuesc ceva pentru viitor. Poate să fie drept ce se vorbește pe la D-voastre. La tot cazul se va publica de cu vreme și tuturor.

D-sale I. Epure în Sartos. În numărul viitor.
D-sale A. L. B. în Beiuș. Da, în curînd.
D-sale P. P. în Tirimă-mare. Am primit. Se vor publica.

Proprietar și editor: **T. Liviu Albini.**
Pentru redacție, în lipsa dlui *Ioan Russu Șiriau*,
răspunsător: **George Moldovan.**

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Insemnătatea producerii de unt.

În Budapesta s'a înființat de curând, cu ajutorul ministrului de finanțe și de comerț, o tovărășie care are de scop a înainta și a vînda producerea în țeară a untului, pe care ea-l va cumpăra, fie cât de mult, și-l va duce spre a-l vinde în țeri străine. Tovărășia a întocmit și tipărit o cărtică, cuprinzînd îndrumările de lipsă pentru cei-ce se vor apuca de făcut unt pe seama ei. A întocmit și o muștră de contract pe care-l va încheia ea cu producătorii de unt ce vor voi să-l vîndă ei. Li-a trimis apoi pe amîndouă ministrului de agricultură (peste, trebile culturii pămîntului și vitelor), care, însoțind cărticica și contractul tovărășiei de o scrisoare din partea sa, li-a trimis tuturor tovărășiiilor economice din țeară, — între care și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului“.

Comitetul acestei reuniuni, ne pune nouă la îndemînă toate aceste documente, pe care noi traducîndu-le, le publicăm, atrăgînd toată luarea aminte a cetitorilor noștri asupra lor, ca fiind de foarte mare însemnătate. La urmă vom mai vorbi apoi și noi în vre-un articol asupra întregului lucru.

Eată, înainte de toate, cărticica cu îndrumările date de tovărășia din vorbă:

I.

„Cunoștințe despre însemnătatea pregătirii raționale (mai desevîrșite) a untului, și: punctele de învoală sub care se poate încheia contract cu «Hungaria», tovărășie pentru trimiterea în țeri străine a untului ungar.“

„În țeară la noi pregătirea rațională a untului (adecă în un chip mai desevîrșit), e aproape necunoscută.

Afară de tovărășiile pentru provederea cu lapte a orașelor, și afară de câteva majordomuri (curți mai mari domnești), țerancele noastre pregătesc untul în chip foarte primitiv (puțin știutor), și mai numai pentru lipsa casei, — ear' aceasta pentru-că până aci nu era nicăiri pentru unt o piață unde să aibă trecere, și așa nici nu și-a bătut nimeni capul cu aceea, ca să pregătească un unt mai bun, vrednic de a te duce cu el în țirg.

Prin înființarea societății „Hungaria“, — tovărășie pentru trimiterea în țeri străine a untului ungar (din Țeara-Ungurească), — s'a întemplat în economia cu lapte, o norocoasă schimbare, căci de unde până aci numai în apropierea orașelor se plătia să faci economie (negustorie) cu lapte, de aci încolo fiecare lăptărie întocmită pentru pregătirea de unt, în ori-ce parte a țerii ar fi ea așezată, și începînd dela micul proprietar cu una cu două vaci, până la curțile cele mari: fiecare își poate cuprinde în neguțătoria cu lapte locul ce i-se cuvine. Mai departe nici nu e omul legat de cutare soi u anume de vite, precum e aceasta la lăptăriile din apropierea orașelor, întocmite pentru vinderea de-adreptul a laptelui (în acele orașe), — pentru-că în vreme-ce acestia, adecă cei de pe lîngă orașe, pe lîngă o ținare deosebit de bună, pot să între-

bunțeze cu folos numai cele mai lăptoase soiuri de vaci, pe atunci cei din ținuturi mai depărtate, pot folosi pentru lapte și vite mai puțin lăptoase, dar' care sînt mai ușor de ținut, și au ele alte însușiri folositoare.

„Hungaria“, tovărășie pentru trimiterea în țeri străine a untului dela noi, a cărei însemnătate a recunoscut-o îndată dela început și ministrul de agronomie, și i-a dat puternic sprigin la întemeiere, — ea și-a luat de țintă a sa, ca, pe lîngă un preț statorit înainte, să cumpere untul din întreagă țeara, și să-l vîndă apoi ea pe piețele țerilor streine. Astfel eată e dat privilegiul pentru ajungerea la preț a untului, și noi nu ne îndoim, că acest lucru va da de gîndit proprietarilor dela țeară, mai ales acum cînd prețul bucatelor e așa de slab și scade mereu, cînd lăna și preparatele din ea sînt neșpus de ieftine, cînd transpoartele (vinderile în afară) de noatini (și miei) a încetat mai de tot, cînd negustoria cu porci și fabricarea de spirituoase (beuturi) perd și ele în preț, — negustorii acestea, care toate până aci se socoteau ca isvoare bune de venit, ear' acum sînt sêcate mai de tot, și silesc pe om a-și întoarce privirea în altă parte, căutându-și un alt isvor statornic. Dacă acum vrea cineva să se fericească, numai de aceea mai poate fi vorbă, că oare nu i-s'ar plăti să-și întocmească o economie pentru pregătirea de unt?

Răspunsul hotărît al nostru la această întrebare, e, că da, pentru-că cunoaștem negustoria cu unt a lumii întregi, și am vîzut cu înșiși ochii noștri, că la ce preț s'a ridicat producerea de unt în țerile mai înaintate apusene, și la ce bunăstare a știut această negustorie ridica pe aceia, cari s'au cuprins cu dînsa.

Să facem de altfel o mică socoteală, firește numai așa peste tot, căci cheltuețile ținerii vitelor sînt altele chiar și în deosebite ținuturi, și atîrnă și dela stările locale ale întreprinderii; spre pildă în giurul Budapestei o măjă metrică de fîn bun costă 3 fl. 50 cr., pe cînd în ținutul Maramureșului 70 cr., — tot așa stă lucrul și cu pășunatul de vară și cu plata servitorilor.

Credem însă a nu greși, dacă cheltuețile ținerii unei vaci de soi apusean, așadar' de cele bune, dar' care se și ține mai cu greu, le stabilim în următoarele:

În vremea ținerii în grajd, 240 zile:

pe zi 10 chilo de fîn à 24 mm. à fl. 1.50	fl. 36.—
„ 1/2 chlg. pogaco = 120 chlg. à fl. 4.—	fl. 4.80
„ 20 „ morcovi = 48 mm. à fl. 25.—	fl. 12.—
tot după 10 vaci, un vîcar, cu 120 fl. la an,	
cade pe o vacă	fl. 12.—
pășunatul de vară și nutrețul dat verde	fl. 10.—
pentru instrumentele și lucrurile de lipsă la lăptărie socotim de o vacă	fl. 4.—
sare, leacuri, mîrunțiguri, — de o vacă la an	fl. 3.—

laolaltă: fl. 79.80

Fată cu aceasta cheltueală, o vacă de acest soi, îți dă la an 2400 litre

de lapte cu 3 1/2% unsoare. Din 100 litre de lapte dobîndești prin mestecare 3 chilo și jumătate de unt. Așadar':

din 2400 litre lapte, capeti 80 chilo unt, à 1 fl. = 84.—	
apoi 2280 litre de zăr, à 1 1/2 cr. = 34.20	
un vițel de trei săptămîni	fl. 15.—

laolaltă: fl. 133.20

subtrage de aci cheltueala: fl. 79.80

îți rămîne după o vacă venit curat: fl. 53.40

afară de gunoii, care și el înfățișează o valoare însemnată.

Zêrul rîmas, folosindu-l pentru hrînirea de-adreptul a vitelor ori a porcilor, din fiecare 14 litre, se preface un chilo de greutate vie, — pe care socotindu-l în 25 cr., se vine un litru de zêr rîsplătit cu 1.8 cr. (adecă mai cu 2 cr.)

Această socoteală e întocmită după vacile apusene cele mai gingașe și greu de ținut, dar' nu ne e iertat să lăsăm nebăgat în seamă soiul de vaci ungare (din Ungaria), care se țin mai ușor, fiind dedate cu felul de traiu și cu clima (aerul) de pe aici, — ba nu-i iertat să perdem din vedere nici chiar bivolele, cari între anumite împregiurări pot fi și ele foarte bine folosite la producerea de unt, dînd lapte ce-i drept mai puțin, dar' foarte bogat în unsoare.

O vacă ungară dă la an 1000—1500 litre de lapte, o bivolă 7—800.

Din 100 litre de lapte de vacă dela noi scoți 4 1/2 chilo unt, din de bivolă scoți 8 chilo! Și de vreme-ce, pe lîngă alte părți bune ce mai au, și ținerea lor e cu mult mai lesne ca a vacilor apusene, între anumite împregiurări întrebunțarea bivolelor pentru producerea de unt, poate fi foarte folositoare.

Precum vedem din socoteală de mai sus, se plătește foarte bine, a-ți întocmi o lăptărie cu scop de a produce unt, nesocotind încă că toată economia noastră, prin aceasta o punem pe un temei cu mult mai priincios.

O lăptărie întocmită pentru producerea de unt, cere de altfel nu numai puține mașinării și unelte.

În o lăptărie unde se mulg 50—100 litre de lapte pe zi, și smîntîind cu mîna, ai lipsă la întocmire de vre-o 160 fl. (Aci vine însă a se însemna, că untul pregătit din smîntîna luată cu mîna de pe laptele acrit, nici-odată nu atinge bunătatea și prin urmare nici prețul untului ales din smîntîna dulce, — de aceea cel-ce mulge 100 litre lapte pe zi, se plătește să-și cumpere o mașină de smîntînit, cu care se alege smîntîna din lapte dulce de-adreptul).

La o producție de lapte de 150—300 litre pe zi, socotind o mașină de mîna pentru smîntînit, întocmirea ne face cheltueală de vre-o 420 fl.

La producție de 400—700 litre pe zi, unde ai lipsă de o mașină mai mare de smîntînit, ai o cheltueală de vre-o 780 fl.

La acestea ar mai fi, firește de adaus, și cheltuehile ce le au cu pregătirea unui local (cămară) anume, care are să fie nesmintit podit, și încă din un material tare, prin care apa se nu răsbătă și se fie ușor de curățit.

Credem că în urma descrierii de mai sus, va vedea fiecare proprietar cuminte însemnătatea producerii de unt, și va înțelege că în urma acesteia pe lângă că poate trage un folos de-adreptul și sigur, mai ajunge și la o prăsilă de vite mai bune, mai alese, mai de preț, și că se ajută mult și puterea roditoare a pământului, (având vite multe ai gunoii mult), scurt: se ajunge la acea direcție, pe care fiecare econom rațional se silește a o ajunge.

Precum mai ziserăm însă, în țeară la noi producerea de unt e aproape necunoscută, — nu vom face dar' un lucru de prisos, dacă pe lângă regulamentul ce-l publicăm mai la vale, și a cărui ținere acurată o cerem dela cei-ce se pun cu noi în legătură pentru producerea de unt, vom mai da și anumite îndrumări neapărate de lipsă celor-ce vreau se producă unt.

Știm din vieța de toate zilele, ce deosebire este între o economie cu vaci și între alta. Pe când mai mulți membri ai lăptăriei centrale din Budapesta au primit pentru lapte la an după o vacă 240—250 fl., — pe atunci alt proprietar și lăptar, între alte împregiurări (și în alt loc) abia capătă 80—90 fl. după o vacă pe an.

Cunoaștem stăpâni cu vaci, la a căror lapte cumpărătorul n'a băgat de vină zece ani de-arindul nici-odată, pe când alții se luptă mereu și mereu cu cumpărătorii pentru bunătatea laptelui, ba știm și întemplări, că lăptarul, din pricina băgărilor neîncetate de vină, s'a văzut silit a se lăsa cu totul de lăptărit.

Dacă căutăm pricina tuturor acestora, numai decât vom ajunge la încredințarea, că deosebirea nu zace atâta în soiul vacii, nici în felul ținerii ei, — deși fără îndoială rădăcinile răului aici zac — ci în felul mai mult ori mai puțin isbutit și nimerit de gonire; în curățenia din grajd și cămară unde păstrăm laptele, în sfârșit în umblarea potrivită ori nepotrivită la mulgerea laptelui și a grijirii lui mai departe. Asupra nutririi cum se cade, lucru de mare însemnătate, nu ne întindem cu vorba mai departe, pentru-că desfășurarea și lămurirea aceleia trece peste marginile acestei cărți, atâta însemnăm numai, că numai dela vaci bine și nimerit hrănite putem aștepta folos îndestulitor. Atragem drept-aceea luarea aminte a proprietarilor asupra următoarelor lucruri:

a) *Gonirea* vacilor și vremea prinderii (conceperii), au foarte mare înriu-

rire asupra mulțimii laptelui ce-l dau. O vacă ce prinde târzior toamna, se zicem prin Septemvrie—Noemvrie, și e foarte lăptoasă pe când începe a 'i-se da nutrețul uscat de iarnă, aceea în primăvară, când începe ear' la nutreț verde, de nou sporește în lăptare și dă une-ori și cu 4—500 litre mai mult, decât atunci, când aceeași vacă ar fi prins bună-oară prin Aprilie ori Maiu, și ar fi ajuns-o vara cea ferbinte pe când era ea mai lăptoasă, pentru-că o astfel de vacă, dacă ajunge apoi la nutrețul uscat, scade, și mai mult nici că mai sporește în lapte.

Din acestea urmează, că așa se ne întocmim treaba cu gonirea, că prinderea se cadă pe lunile de toamnă. Asta de altfel nu totdeauna isbutește, dar' dacă pe încetul deprindem și taurii la aceasta, apoi în partea cea mai mare reușește.

b) *Curățenia*. Negreșit mare curățenie are să domnească totdeauna în grajd și în cămară unde păstrăm laptele.

Vacile să aibă tot mereu un așternut bogat, să fie ținute mereu în curățenie, grajdul să fie ușor de aerisat și provăzut cu scocuri de scurgere. Cămară de păstrat laptele să fie cu totul tot oșbită de grajd, ca să nu poată străbate în ea aerul (gazurile) produs în grajd, poditura (padimentul) camerei să fie de peatră tare, asfalt ori ciment; mașinile, uneltele și vasele de lipsă în lăptărie, după fiecare folosire a lor să fie temeinic curățite, și înainte de fiecare folosire, să fie clătite cu apă proaspătă, cu un curenț peste tot locul și tot mereu să aplicăm cea mai strictă curățenie.

c) *Mulsul*. Mulțimea laptelui, dar' mai ales bunătatea (calitatea) lui, e înfrurată în măsură însemnată de felul cum îl mulgem; trebuie să avem grije de aceea:

ca timpul odată hotărît pentru muls să-l și ținem punctuos, pentru-că altfel vacile vor fi neliniștite și dau laptele numai cu greu, și și atunci cu scădere, mai puțin, (dacă adevărat nu mulgi regulat);

să grijim ca mulsul să se întemple cât se poate de iute, și anume totdeauna cu palma întregă, în așa chip, ca să nu ajungă în palmă numai vârful țîței, ci țîța întreagă până chiar și o parte a ugerului. Trebuie încungiurat mulsul cu degetul cel mare și cu arătătorul numai, pentru-că aceasta cășunează dureri nefolositoare vacii și ruinează ugerul. Și și altfel, în chipul acesta mulg numai vâcarii cei leneși;

să grijim ca mulsul să se întemple totdeauna cruciș, adevărat așa, că să mulgem în aceeași vreme din o țîță dinainte și potrivnică ei crucișe dinapoi, prin ce ugerul se aduce în lucrare deopotrivă, și formarea laptelui în vremea mulgerii se ajută foarte, știut fiind că chiar și în cel mai lăptos uger abia are loc 2—3 litre de lapte, și că cel mai

mult lapte (ce-l mulgem peste asta) se formează în vremea mulgerii însăși;

să grijim ca ugerul să fie stors, golit bine, pentru-că laptele scurs pe urmă e cel mai gras, și ca atare pentru producerea de unt, cel mai de preț, dar' și pentru aceea să stoarcem bine, pentru-că laptele rămas în uger, cășunează boale de uger, împedecă lucrarea isvorașelor de lapte, în urma căreia vaca seacă de lapte;

să ținem la aceea, că în grajd, mai ales în vremea mulgerii, să domnească cea mai desăvârșită liniște; nu este iertat a spăria (conturba) vaca în nici un chip în vremea mulgerii,

totdeauna să ne purtăm blând și frumos cu vacile noastre, cu deosebire vacile tinere să ne străduim a le deprinde la muls prin vorbe frumoase și guguliri; în cas de lipsă mare, să-i ridicăm sus cel mult un picior dinainte în vremea mulsului, dar' să nu îngăduim nici-decum încercarea de a înspăimânta vita prin sbierări pe ea ori prin lovituri.

Că de două ori de tri ori să mulgem pre zi, asta atîrnă dela împregiurările economiei noastre, — dar' atâta să ținem seamă, ca pe vacile de curînd datătoare de lapte să le mulgem mai de multe-ori pe zi.

Mulgerea de trei-ori pre zi, — dacă o putem face, este la toată întemplarea mai de folos, ca de două-ori numai, pentru-că dacă ugerul s'a umplut odată până la o anumită măsură, în formarea, adunarea mai departe a laptelui, se întemplă o împedecare, o încetare, pecând alegerea apei din sânge, merge înainte, și de aci e a se înțelege de ce laptele e cu atât mai apătos cu cât mai rar se întemplă mulsul.

În urmă nu putem trece fără a spune, că venitul mai mare ori mai mic al lăptăriei, pe lângă îngrijire și manuire rațională, atîrnă mai ales dela aceea cât e de lăptoasă vaca, pentru-că cheltuehile ținerii sînt tot aceleași de e vaca lăptoasă, și de nu e, — e de lipsă, dară, ca stăpânul să cunoască cât de lăptoasă e vaca și de ce bunătate e laptele ei, și numai vaci de tot bune să țină în grajdul seu și numai dela acelea să-și crească și prăsilă.

Ca să poată ști asta e de lipsă ca să-și însemne punctuos în fiecare zi cât lapte a dat vaca, — probele făcute numai din când în când și socotirea pre temeiul lor, nu ne arată drept și acurat ce plătește vita.

*

După toate aceste îndrumări, mai însemnăm aci și toate acele condiții (puncte de învoială) pe care noi cei dela „Hungaria”, tovărășie pentru trimiterea în țeri streine a untului ungar, — cerem să le țină producătorii de unt ce vor intra în legături de contract cu noi:

1. Mulgătorii se-și spele mâinile, înainte de a se apuca de muls, în apă caldă, apoi se le șteargă cu un ștergar curat până se sbicesc bine;

2. Țițele vacii înainte de muls, se fie totdeauna spălate cu o spongă (burete) înmuiată în apă caldă (care apă se fie pusă în alt vas și nici-decum în șustarul în care mulgem), — ear' după spălat se fie sterse (țițele) cu un ștergar curat care e a se schimba la fiecare muls; —

3. Laptele muls se se așeze în un vas provăzută cu strecurător deasupra (sită de strecurat) ear' vasul numai decât se fie pus în cămara de ținut laptele.

4. Cămara în care se păstrează laptele se fie luminoasă, ușor de aerisat, cu totul deosebită de grajd și cel puțin de două-ori pe lună ea se se vărue. Padimentul cămării unde păstrăm laptele se fie de asfalt ori ciment, și nu e iertat a se țină nimic în ea afară de vasele, mașinile și uneltele ce sunt de lipsă la umblarea cu laptele, la pregătirea untului și la trimiterea lui, — nu e adevărat iertat se fie acolo ținute verdețuri, napi s'au alte de acestea, cu atât mai puțin e iertat se se folosească acea cămară ca loc de locuit întrînsa.

5. Laptele muls de curând și cel pus de curend în cămară, așa cald e a se turna în mașina de smântănit, ear' mașina de smântănit e a se întocmi așa, ca din 100 litre de lapte se dobândim cel puțin 15—20 litre de smântână.

Ear' apoi smântâna dobândită (caldă și ea), o vom răci până la 11—12 grade Celsius și o vom țină așa până la băgarea ei în alegătorul de unt (vas anume, ghioabă). Răcirea, la economii mai mari, se întemplantă cu ajutorul mașinei de răcit, ear' la mai mici se face așa, că un vas (de bleu), în care e pusă gheață sărată, îl băgăm în smântână, ca s'o răcească cât ne lipsește, sau așa, că însuși vasul cu smântână îl punem în unul mai mare, în care se află apă cu gheață.

În lăptării mai mici, unde nu se plătește se-și aduci mașină de smântănit, făcându-se smântânirea cu mâna a așa numitului lapte acru, — smântâna astfel dobândită o păstrăm tot în modul arătat mai sus, la răceală de 13—14° Celsius, până la alegere.

6. Înainte de a ne apuca de bătarea smântânii (pentru alegerea untului), trebuie să stabilim punctuos, cu ajutorul termometrului, căldura smântânii, și se-și regulăm această căldură de așa, ca punând termometrul în smântâna din vas, acela să arete la smântâna dulce 11—12 grade Celsius, la cea acră 13—14 grade, — pentru dobândirea acestei temperaturi. mai răcim smântâna, dacă e prea caldă, ear' de e prea rece, punem vasul în apă caldă ca să se mai încălzească. Dar' nu-i iertat, că pentru regularea temperaturii se punem în smântână apă rece

ori caldă, căci asta face a se perde mult din bunătața untului.

7. Dacă smântâna are căldura prescrisă mai sus, se varsă în alegător (adeacă mașina de ales untul) și acolo se închide așa ca smântâna să nu fie decât pe a treia parte din locul gol al alegătorului. Întorcerea alegătorului întocmit pe puterea calului sau cu aburi, e regulată, la cel de mână se se învîrtă pe minută de 60 ori. După 35—40 minute, trebuie să fim mereu cu luarea aminte la fereștrua alegătorului și dacă încep a se arăta globurile pe unt de mărimea boanei de orz, încetăm cu întorcerea (bătarea), deschidem alegătorul, cu ajutorul unei site slobozîm zărul afară, turnăm apoi apă rece în el, îl închidem earăși și mai întorcem de 10—12 ori încet, îl deschidem de nou, scurgem și apa tot cu sita și ear' punem apă și mai întorcem, până atunci, până când apa de pe boanele de unt, va eși de tot limpede. Dacă asta se întemplantă, atunci și alesul untului e terminat.

8. După terminarea alegerii, untul se adună din alegător, se pune pe o masă de frământat și acolo atîta se frământă până per de pe el toate părțile de apă: atunci untul e desevîrșit ales.

La frământare trebuie să fim cu deosebită luare aminte, *căci dela frământarea bună ori rea atîrnă mai ales trăinicia untului și prin urmare prețul lui.*

9. Untul bine frământat se pune pe masa de format, și se fac din el bucăți de 5—10 chilo, în formă pătrată, potrivită cu lada în care se va trimite, se vă învîlul în hîrtie de pergament muiată în apă ce cuprinde 10% sare, și se pune până la trimitere, în un vas într'un loc mai ales vara, mai rece, vasul conținînd apă sărată de 10%, și ferit de a căde praful în el, — și prin greutatea facem să ajungă untul de tot sub apă, și acolo îl ținem până la trimitere.

10. Untul de curînd pachetat, sau așezat în chipul arătat mai sus, îl punem în o ladă pregătită anume spre acest scop din lemn ori „*papir-maché*“, închidem lada bine și o punem la postă pe adresa: „Hungaria“, tovărășie pentru exportarea untului“...

Însemnăm că untul în vremea umblării lui pe postă, perde din greutatea sa, — de aceea pentru-ca să ajungă la locul seu cu greutatea deplină, trebuie să adaugă trimișătorul la fiecare 5 chilo câte 1—2 deca pe deasupra.“

Culesul viilor.

Scopul ce urmăresc viierii este dobândirea roadelor, această singură răsplată pentru munca și cheltuelile ce ei fac, iernând și retezând vițele, îngrășînd și cultivând pămîntul și rămînînd în lungă așteptare, acum în temere acum în spe-

ranță, până se se vadă stăpâni pe ceea ce au isbutit să producă. Drept-aceea, culesul ar trebui săvîrșit cu toată îngrijirea putincioasă. Viierii nostri însă au năravul a face tocmai la cules greșeli din cele mai păgubitoare.

În rindurile ce urmează vom intona câteva din aceste greșeli, arătînd totodată, care cum s'ar pute îndrepta.

După-cum obștește e știut, mustul se face cu atât mai dulce și vinul mai prețios, cu cât strugurii s'au copt mai tare. Ar trebui deci să se amîne culesul până într'un târziu, adevărat până-ce strugurii au apucat a se coace înleplin. Adevărat că la noi culesul nu începe pretutindenea în aceeași zi și nici chiar în aceeași lună, numai cât deați sunt viierii nostri a țină morțiș la sorocul străvechiu, când apoi se apucă fără a mai întreba, dacă strugurii sunt acri sau copti, peste tot sau în parte. Nu arare-ori se prevede că timpul frumos și cald are să dăinuească și că, prin amînarea culesului pe mai târziu, strugurii s'ar îndulci cu repejune, dînd astfel naștere la must și vin mult mai prețios ca de obicei. Cîteva zile sînt une-ori deajuns pentru-ca zahărul să sporească mai tare decât mai înainte în tot atîtea săptămîni.

Dacă e așa și viierii nostri știu că așa este, atunci ce poate fi mai înțelept să hotărească sorocul culesului după gradul coacerii strugurilor, ear' nu începînd orbește să culegă an de an în aceeași zi. Amînarea culesului până într'un târziu, d. p. până după sfînta Paraschiva, se recomandă mai ales când, timpul fiind priincios, strugurii s'ar îmbunătăți din ce în ce.

O altă greșală vrednică de osândit este, că viierii nostri adună și tescuesc clae pe grămadă struguri copti și acri, albi și negri, sănătoși și muceziți. N'au decât se cerce și se vor încredința aavea, că mai bun câștig ar face, dacă ar culege și tescul strugurii sănătoși și copti deosebit de cei acri, mult puțin stricați, și earăși strugurii albi deosebit de cei negri. Cu chipul acesta produce un vin alb prețios, altul negru asemenea, în sfîrșit un al treilea vin mai de rînd.

A grămadă struguri fel și fel și a-și stoarce în amestec este a înrîl vinul și a micșora prețul de dragul cîtorva ciorchini netrebnice.

Sub cuvînt de a câștiga vin mai mult, viierii nostri culeg bucuroși pe rouă sau nemijlocit după ploie, când strugurii sînt încărcăți de apă. Urmarea e, că-și murdăresc vestminte și vase și tot, de dragul cîtorva litre de must, pe care și așa îl pot lungi cu apă, dacă tocmai voesc se-și scada prețul.

Ruperea strugurilor cu mâna e anevoioasă. Se vor lua deci în ajutor foarfecile sau cosorul. Boturile, teascurile,

vasele și toate celelalte scule să fie indeplin curate. În ajunul culesului, ele se vor spăla cu leșie și apoi cu apă.

Îngrășarea găștelor.

Pe lângă că e nefirească, scumpă și anevoioasă îndoparea obișnuită cu boane (boabe) de cucuruz și ținerea în pivniță sau aiurea la întunec, mai are și scăderea, că găștele de îngrășat își murdăresc penele și li-se înrăește carnea cu grăsime cu tot.

În Pomerania (Germania), atât de vestită în ale găștăriei, țeranii îndatinează a ține găștele de îngrășat într'un ocol îngădit, cam 10 pași de lung și tot așa lat, unde găștele se pot mișca în tignă și nu se murdăresc. În cele dintâiu 8 zile li-se dă în troacă un fel de aluat gătit din cartofi (crumpene, picioici, baraboi) ferți și morcovi (murcoi, morogi, mure) pisati. În următoarele 3—4 zile li-se imbie orz ferit bine, firește după-ce s'a răcit, apoi vre-o 2 zile făină mare de orz frământată cu fertură de cartofi. Într'aceea se presară în ocol boane de mazere. În cele din urmă zile capătă mazere înmuiată, câtă pot îndopa. Găștele astfel tratate produc carne bună, unsoare virtuoasă și pene curate.

Ovusul greu se privește ca fiind cel mai bun nutreț pentru găștele de îngrășat.

Ferberea cartofilor.

Se spală cartofii și se toarnă peste ei apă clocotindă, apoi se pun la foc. Isprăvind ferberea, apa se deșeartă, ear' vasul se acopere bine. Urmând astfel, cartofii se frăgezesc și devin neasemnat gustoși decât punându-'i la foc în apă rece ca de obicei.

Tămăduirea bătăturilor.

Între cele mai sigure și ieftine mijloace se numără următorul:

În preajma cucării se așează pe bătături (ochiuri de găină) discuri subțirele și mustoase de lămăe (țitroană) și se leagă cu fășii de in și ață. Prin înțurarea mustului acru, pielea virtuoasă se înmoaie așa, că poate fi scobită și înlăturată prin un condeiu de găscă sau altceva.

Păstrarea lămâelor.

Lămăele (țitroanele) se strică ușor, expuse fiind căldurii și aerului. Cu atât mai bine se păstrează, dacă se țin undeva la răcoare, împachetate printre sare măcinată, cenușe sau nêsip mărunt și uscat. În pleavă de ovës sau de orz, ele pot fi păstrate cu lunile. Răsbaterăa aerului și astfel mucegăirea se poate împedeca ungând cu ceară locul, de care fură încopciate codițele.

Știri economice.

Vânătorul și gendarmii. În Franția poate vena ori-cine și-a scos licența de vânat; gendarmii însă urmăresc din rășputeri pe cine ar fi umblând la vânat fără licență. Anii trecuți s'a întâmplat, că doi gendarmi au zărit un om cu pușca mergând prin pădure. Ei se apropie spre a-l întreba de licență, dar' vânătorul o tuli la fugă, și se urcă repede pe un arbore înalt. Gendarmii firește după el. „Coboară-te!” îi strigă ei, vânătorul însă se face că nu aude. Gendarmii îl amenință, că vor rămâne locului până-ce se va fi coborât. Dar' ce să vezi! Vânătorul scoate din traista de vânat prânzul și începe a mânca în tignă. Gendarmii perd acum răbdarea și unul din ei se urcă pe trunchiu în sus. „În numele legii, încoace licența”, sbiera gendarmul. Vânătorul despătură licența în liniște și 'i-o ține sub nas. „E în regulă”. „Negreșit” răspunde vânătorul. Dar' pentru ce ai fugit așa repede? „Zisu-ți-am, ca să-mi urmezi? De ce te-ai urcat pe arbore?” „Am obiceiul să prânzesc aici și nu te-am chemat”. Dar' pentru ce n'ai spus de toate aceste de mai înainte? „Pentru-că n'am obiceiul să răspund decât fiind întrebat”.

Expoziție de vite în Verșeț. În 17 Septembrie n., s'a ținut în Verșeț expoziția de prăsilă, pusă la cale de societatea economică a comitatului Timiș. Pentru premii (daruri), orașul Verșeț a dat 100 coroane, societatea economică a dat 200 cor., ear' comitatul Timiș 50 cor. Au luat parte 29 exponenți cu 60 capete de prăsilă, premiați găsim și pe următorii proprietari-economi români: Dim. Berteu, Vas. Miuța cu câte 50 cor., Ioan Vațcu cu 25 cor., Ios. Țeran și George Maioan cu câte 16 cor., Tanasie Ceici cu 5 cor., toți din Voivodinți; Nic. Popa din Solcița cu 16 cor., pentru vite de prăsilă frumoase. La anul viitor se va pune la cale o nouă expoziție. Orașul Verșeț va da pentru premii 200 coroane.

Gloațe de pușcă din aluminiu. Un Francez cu numele Charpentier Belfort a făcut gloațe de pușcă din aluminiu, cari după părerea lui în multe cazuri ar face mai bune servicii decât cele de plumb. Descoperirea se recomandă mai ales gendarmeriei și poliției, care ar trage din ea mare folos la învâlmășeli și turburări, fiindcă se poate pușca în căpeteniile tumultelor fără teamă că gloațele, trecând prin trupul acelor vor doborî și persoane nevinovate. Gloațele de aluminiu la depărtare de 150 pași sunt cu mult mai nesticăcioase decât cele de plumb, ear' la depărtare de 200 pași nu pot cășuna nici o stricăciune. Tot din acest punct de vedere Charpentier recomandă, ca și soldații, cari sunt puși la vardi în lăuntru orașelor, să fie înzestrate cu asemenea gloațe de pușcă. Se zice, că nu peste mult se vor face încercări cu acest soi de gloațe.

Nucul cu peatra de moară. Lângă Walton Hill în Anglia rămăsese dela o moară o singură peatră foarte mare. Înainte cu vre-o 28 ani se ivi în gaura din mijlocul petrii un pomișor de nuc, care se desvoltă treptat până-ce umplu gaura. În creșterea mai departe peatra fu nevoită a se ridica și ea, până la înălțimea de 40 cetim. Acest nuc ciudat produce mulțime de roade bune.

Mișcarea postală în Londra. Oficiul (direcția) poștei generale din Londra, capitala Angliei a publicat a 40-a dare de seamă, din care scoatem următoarele date:

În anul 1893 s'au expedit în Anglia 2,799,500,000 epistole, bilete de corespondență, pachete de cărți, mostre și desemnuri și 54,033,000 pachete postale. De fiecare locuitor din Anglia și Irlanda se vin 727 epistole (sau bilete de corespondență), cu aproape 2½ la sută mai mult ca anul premergător. Oficii postale noue s'au înființat 391. Fără adresă s'au aflat în cutiile postale 34.000 epistole, dintre care 2011 cont. plătite. Preste 7,000,000 epistole și bilete de corăsp. au fost trimise înapoi. Mandate postale s'au trimis în număr de 54,232,939 în preț de 21,768,763 funți sterling (1 funt st. = prestă 13 fl.). Cassa postală de păstrare avea la 31 Decembrie 80,597,641 funți st.

Telegrame s'au expedit în număr de 70,899,498 prin 9210 oficii de telegrafie și s'au plătit cu taxe suma de 2,241,254 f. st. Direcții postale sunt 74,819, dintre care 10,908 femei.

Cai sălbatici. În deosebire de cai sălbăticiți, care se trag din cei blânzi, caii aveau sălbatici alcătuesc o specie (soiu) cu totul deosebită și seamănă încâtva ca asinii (măgarii).

Calul sălbatic e mic de statură, are însă cap mare, urechi ceva mai scurte ca ale asinului și coamă ruginie, sburlită în sus. Capul e roșietic, botul alb, trunchiul suriu, din jos aproape alb. Picioarele sunt albe, sub ghenunchi roșietice, ear' copitele negre lătarețe. În putietățile Dsungariei din Asia, caii sălbatici pășunează câte 5—15 la un loc. Fiind înzestrați cu miros și auz neasemuit și ochi foarte ageri, rareori isbutește cineva a se apropia de ei.

Transportarea porcilor. În înțelesul unei ordinațiuni ministeriale mai nouă, de acum încolo porcii (rămătorii), meniți pentru transportare la Steinbruch lângă Budapesta, au mai înainte să fie vizitați de cătră veterinarul (doctorul de vite) de stat și numai după aceea pot fi transportați mai departe pe calea ferată.

Filoxera în Ungaria. Dintr'o numărătoare a ministrului ung. de agricultură se vede, că până la sfârșitul anului 1892 s'a adevărit filoxera în 2358 și până la sfârșitul lui 1893 în 2323 de comune. Dintre cele 2358 comune molipsite numai în una singură a putut fi stirpita filoxera.

Un nou pod uriaș. Peste Hudson, între orașele New-York și Jersey-City în America de mează-noapte, se va clădi un pod uriaș, în lungime de 4120 urme. Podul cu stații cu tot va costa peste 50 milioane fl. și în curs de 5 ani se va isprăvi.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 211. Ași dori să înălbesc câteva chilograme de ceară galbină, cam veche. Neștiind cum, Vă rog să mă povățuiți în „Foata Poporului”.

I. Sorlea.

Răspuns. Ceara de înălbic se taie în bucăți subțirele (spetează), se stropește cu apă și se expune la soare timp mai îndelungat, apoi se topește earăși. Această operație se repețește până-ce a dobândit ceara albeață dorită.

Calindarul săptămânii.

Zilele	Calindarul vechiu	Calind. nou	Soarele	
	Dum. a 17-a d. Ros., gl 8, sft. 6.	rés.	ap.	
Dum.	2 Muc. Ciprian	14 Calist	6 23	5 9
Luni	3 M. Dionisie Areop.	15 Teresia	6 24	5 7
Marti	4 Păr. Ieroteu	16 Gallu	6 26	5 5
Merc.	5 Mucen. Haritina	17 Hedvig	6 28	5 2
Joi	6 † Apost. Toma	18 Luca Ev.	6 29	4 59
Vineri	7 Mcii Sergie și Vach.	19 Ferdinand	6 31	4 57
Sămb.	8 Cuv. Pelagia	20 Vendelin	6 33	4 55

Cancelaria avocatului
Dr. N. Olariu
 se află [2171] 5-6
str. Cîsnădiei nr. 7.

G2. **Un mijloc de casă probat de mai mulți ani.**

[482] 29-45 **Gichtfluidul lui Kwizda**

Fricțiune întăritoare înainte și după ture mari.

Gichtfluidul		lui Kwizda
Prețul unei sticle 1/1 1 fl. v. a.		Prețul unei 1/2 sticle 60 cr. v. a.
Gichtfluidul		lui Kwizda
Se poate căpeta		în toate farmaciile.

Gichtfluidul lui Kwizda

Depositul principal: Farmacia cercuală Korneuburg.

Andrei Rieger,

prima fabrică de mașini agricole în Transilvania și mare turnătorie de fer
IN SIBIU,

recomandă P. T. negustorilor de fer, industriașilor și întreprinzătorilor furnisările sale cele mai ieftine de tot soiul de

turnătorie pentru prăvălie și comerț

precum :

Roate cu măsele și discuri pentru curele în mărime și executare diferită.

Părți constitutive pentru clădiri de mori.

Transmisiuni.

Petri de moară din trachit veritabile de Königsberg, în toate dimensiunile.

Paturi și încheieturi.

Încălziri complete cu văpaie

după sistemele cele mai noue.

Grătare de foc, etc.

Trepte de tot soiul, Proptele pentru balcoane, colonne.

Zăbrele, grilagiuri

și

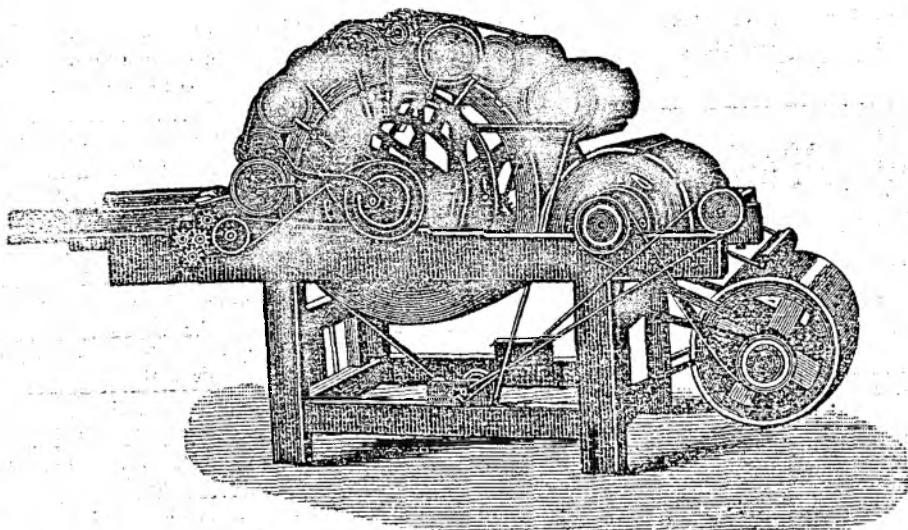
îngrădituri pentru morminte.

Tevi pentru conductori de apă și aborturi.

Tulumb.

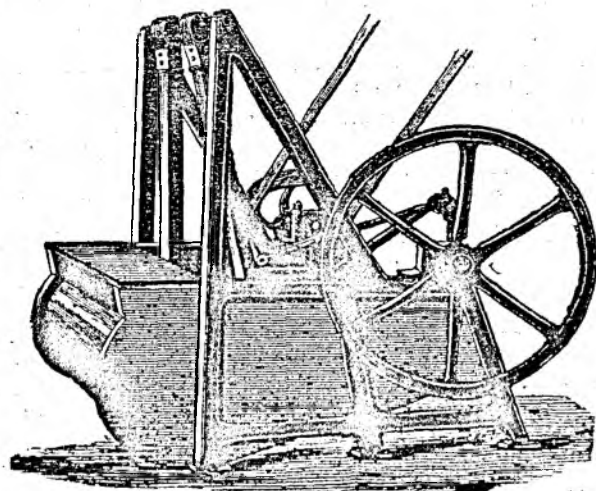
Toate soiurile de mașini agricole și industriale, precum și părțile acelor.

Mașini de peptenat și dărăcit lână. — Piuă pentru postavuri, diferite mărimi. — Mașini de îmblătit (trierat). — Ciure de vânturat. — Triere (cilindre). — Sdrobitoare de poame, teascuri. — Tăietoare de paie și de napi. — Pluguri schimbătoare patentate. — Pluguri neschimbătoare cu bērsa de oțel etc. etc.

Mașină de lână.

Purtată cu forță de braț, manej, abur sau prin apă.

Piuă universală.

Cea mai nouă mașină de peptenat lână și piuă universală în diferite mărimi.

Cataloage gratis și franco.

[2172] 2-10

La coroana

ungară.

Bazarul vienez de coroane

Viena, V/I Rüdigerasse Nr. 1, Blumenhaus,

este una dintre cele mai solide și mai plăcute firme din monarchie, unde se pot comanda cei mai necesari articoli, toți cu 1 fl. Fiecare obiect are valoare îndoită, costă însă numai 1 fl.

1 florin sau 2 coroane fiecare bucată.

La coroana

ungară.

Oroloage de buzunar
regulate precis, recunoscute ca de cea mai excelentă calitate, cu mecanism-remontoir veritabil, neperitor, de argint, metal lustruit, precum și de argint probat de 13 loți, admirabil lucru, foarte frumos gravate, cu sticlă de cristal, cu aparat de secunde și arătătoare, toate se trag la mâner fără cheie și ajustate splendid cu toate inovațiunile tehnicii moderne de arta orologeriei, regulate precis foarte punctual, se capătă în 4 sorte.

Numai fl. 3.
fl. 3. un orologiu remont. de buzunar, de nickel, dela Chicago cu arătător de secunde, cu werk precis regulat. fl. 3.

- fl. 4. Un orologiu remont. de nickel, fin de prima cal., construcț. cea mai excel. și mai punctuală cu minutar. fl. 4.
- fl. 5. Un orologiu remontoar de nickel cu capac dublu și werk regulat precis. fl. 5.
- fl. 6. Un de de buzunar, trei capace, fin de aur și argint, cu șosebește de aurul frumos și punctual regulat. fl. 6.
- fl. 7. Un orologiu remont. de buzunar, de argint veritabil, cu coperișe fin gravate, precis regulat. fl. 7.
- fl. 9. Un orologiu remont. de buzunar, de argint veritabil, cu capac dublu, fin gravat și precis regulat. fl. 9.
- fl. 12. Un orologiu de buzunar, anker remontoar de argint veritabil cu 15 rubine, merge precis. fl. 12.

Toale de cai
Numai fl. 1.65

3600 splendide așa numite
Toale de cai
se vor vinde cât mai iute pe prețul jumătate, după-ce furnisarea s'a sistat. Aceste splendide toale de cai sunt 190 cm lungi și 130 cm late, provăzute cu margini vârgate, groase ca o scândură, călduroase ca un coșoc, și costă acum, cât fine proviziunea, cu bordure bogate pro bucată

I-a cal economie fl. 1.65. II-a cal. domnești fl. 2.50. III-a calit. birjari fl. 3.—

1 florin sau 2 coroane bucată.

1 orologiu de bronce ce merge regulat, cu garanță 1 fl.	1 lanț de orologiu din aur artificial cu acățătoare 1 fl.	1 inel din aur-doucle cu petri 1 fl.	1 medalion din aur artificial, cu petri 1 fl.	1 brățar dela expoziția din Paris 1 fl.	1 medalion de inimă din argint veritabil, probat 1 fl.
Cușmă de iarnă din pânză de Persia, cu vată călduroasă. 1 fl.	1 pălărie bărbat. din pânză moale foarte țiuătoare 1 fl.	4 cravate bărbătești fiecare în altă formă și culoare, foarte fine 1 fl.	1 păreche mănuși călduroase pentru iarnă, din lână 1 fl.	1 jachetă de lână pentru dame și bărbați 1 fl.	1 păreche pantaloni de lână (sistem Jäger) pentru domni 1 fl.
1 cămașă bărbătească, foarte fin gătită, albă ori colorată 1 fl.	1 păr. ismene bărb. din pânză de casă bine lucrate 1 fl.	6 păr. ciorapi bărb. într'o culoare ori cu vârgi frumoase 1 fl.	3 păreche ciorapi fem. într'o culoare sau cu vârgi frumoase 1 fl.	1 corsetă cuirasată, fason parisian, foarte durabilă 1 fl.	12 batiste, cu margini colorate, chivite 1 fl.
1 cămașă femeiască din șifon ori în cu broderii 1 fl.	1 corsetă de noapte din șifon cu broderie fină 1 fl.	1 păreche ismene fem. din șifon, cu broderie fină 1 fl.	1 sucnă călduroasă, cu brodere 1 fl.	3 șorțuri de casă, mostre frumoase și moderne, veritabil de spălat. 1 fl.	1 șorț de lister, calitate bună, caro, chivit, 1/4 de mare 1 fl.
1 jachetă de dame din creton francez lucrată 1 fl.	1 haină de iarnă gata pentru copii dela 1—3 ani 1 fl.	1 covor de pat din stofă de jute desin frumos 1 fl.	1 cearecăfă de tot mare și gata 1 fl.	6 merindare de in, mari și tari 1 fl.	6 ștergare, calitate bună, caro, chivite 1 fl.
1 față de masă bună damast alb ori colorată 1 fl.	6 serviette pe deplin de mari, albe ori colorate 1 fl.	1 năframă de mătăasă 1 cot de mare și în orice culoare 1 fl.	3 batiste de mătăasă de Lyon, în mai multe colori 1 fl.	1 eventail cu zugrăvire artistică, foarte frumos 1 fl.	1 năframă mare călduroasă pentru dame, 1/4 de mare 1 fl.
1 pipă din spumă de mare artificială 1 fl.	1 spiț de țigară spumă de mare veritabilă cu chichlibar 1 fl.	1 pipă pentru burghezi, spumă de mare artificială cu vergea cu tot 1 fl.	1 aparat de foc, aprinde însuși cu înțeața fulgerului 1 fl.	1 portmoneu tot din piele cu încheietoare 1 fl.	1 portmoneu pentru bani și documente 1 fl.
1 lămpașă cu o lumină intensivă 1 fl.	1 șatulă de cusut de mătăasă cu scule de cusut 1 fl.	1 album pentru fotografii, foarte fin 1 fl.	1 briciag cu 4 tășuri, cu aparat pentru scoaterea dopurilor. 1 fl.	1 crucifix din metal topit, nu se poate sparge 1 fl.	1 ogindă de părete 3 cm. de mare, în cadru de nuc 1 fl.
6 linguri de supă din argint de Phönix veritabil 1 fl.	6 furculițe franc. din argint de Phönix veritabil 1 fl.	3 cuțițe de masă din argint de Phönix veritabil 1 fl.	12 lingurițe de cafea din argint de Phönix veritabil 1 fl.	1 lingură mare de supă din argint de Phönix veritabil 1 fl.	2 feșnice de salon argintărite fin, formă frumoasă 1 fl.
1 țiuătoare de zahăr splendid argintărită și fină 1 fl.	1 moară de cafea cea mai bună construcție, durabilă 1 fl.	6 tase de cafea calitate bună neperitoare 1 fl.	Împăratul și împărăteasa, 2 frumoase figuri de decorațiune 1 fl.	3 broșuri de dame în mostre deosebite 1 fl.	1 briciu, tăiș englez veritabil, foarte ascuțit 1 fl.

Numai fl. 5.75 costă o bucată întreagă de 30 coți, de pânză de casă excelentă, trainică, solidă, de calitate lată.

Numai fl. 6.25 costă o bucată întreagă de 30 coți de haine de pat din Sternberg, prima calitate, bună de spălat în toate colorile, foarte trainică.

Numai fl. 5.50 costă o bucată întreagă 30 coți, prima calitate oxford, în toate colorile, soiu trainic, pentru cămași și rufe de casă

Numai fl. 5.50 costă o bucată întreagă 30 coți, calitate excelentă pentru cămași Schifon, fină ca cea din in, foarte bună și trainică.

1 păreche pantaloni de iarnă pentru bărbați, făcut elegant în toată mărimea 2 fl.	2 florini fiecare bucată.	1 serviciu din porcelan de cafea pentru 6 persoane, 15 bucăți, 2 fl.
1 jachetă pentru domni și dame în orice mărime. 2 fl.		1 pelerină de iarnă din lână 3/4 mare, groasă călduroasă 2 fl.
6 metri de covoare, sortă bună, cu broderă colorată 2 fl.		1 stampilă de cauciuc cu orice nume, dimpreună cu culoare 2 fl.
1 covor pentru așternut, înaintea patului, frumos lucrat 2 fl.		1 lanternă magică pompoasă cu figuri mari și cu instrucțiune 2 fl.
1 perdea modernă pentru ferestri de jute sau dantele 2 aripi complete 2 fl.		1 plapomă excelentă și bună, lucrată în culoare vână și roșie 2 fl.
1 tacâm de masă pentru 6 persoane, 1 pânzătură, 6 serviette fine 2 fl.		1 cușmă fină pentru domni 2 fl. 1 muff pentru dame prima calitate 2 fl.
1 bucată pânză garn. 1/4 lată 7—8 metri lungă, deasă 2 fl.		1 cămașă de flanel pentru domni în toate colorile, foarte călduroasă 2 fl.
3 bucăți cămași de oxford pentru lucrători foarte trainic lucrată 2 fl.		1 batistă de Lyon veritabilă de mătăasă, mare, în orice culoare 2 fl.
1 blusă de dame modernă din satin fin, mustra cea mai nouă 2 fl.		1 păreche de feșnice de salon Alpaca, fason mare, elegant 2 fl.

Pentru atențiune: Comande în scris se trimit în 24 oare, cu rambursă postală sau trimițându-se banii înainte, mărfurile, care nu convin se pot înapoi.

[2130] 1--10

Wiener Kronen-Bazar FEKETE in WIEN V., Rüdigerasse Nr. 113.

Institut Tipografic T. Liviu Albini.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.